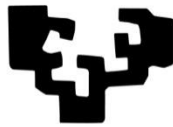

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

HEZKUNTZA
ETA KIROL
FAKULTATEA
FACULTAD
DE EDUCACIÓN
Y DEPORTE

**FAMILIEK IKAS KOMUNITATEETAN
DUTEN PARTE HARTZEAREN GAINEKO
HAUSNARKETA, ETA BALIZKO LAN
ILDOAK KASU ERREAL BATERAKO**

GRADU AMAIERAKO LANA

EGILEA: Rejado Vigalondo, Jon.

ZUZENDARIA: Ibarrola Aguirre, Jose Antonio.

2021

Laburpena

Ikasleen familiek horien hezkuntza ibilbidean duten garrantziaz maiz hitz egiten da. Itzal hori ulertzeko hamaika modu daude, baina: ikastetxearen aukeraketatik hasita, ikasleen beraien ebaluazioetan aktiboki parte hartzeraino, ikastetxeko egunerokoan erabakitzeko aukeratik pasatuz, besteak beste. Ikas Komunitateen proiektuak familien parte hartze hori beste maila batera eramaten du; partaidetza hori txertatzen dute ikastetxearen zein horren inguruaren eraldaketa sozial eta kulturalaren prozesu baten barruan. Horretarako hezkuntza dialogikoa baliatzen du, hezkuntza komunitateko eragile guztien parte hartzea aintzat hartuta. Bada, lan honetan, aipatu proiektuaren atzeko oinarri teorikoa birpasatzeaz gain, Aranbizkarra Ikas Komunitatean izenburuan azaltzen den bidean sakontzeko aukerak aztertuko dira. Horretarako, familien parte hartzearen gainean zenbait Ikas Komunitateren hausnarketak jasoko dira. Horiek aztertuz, eta Aranbizkarra Ikas Komunitateko errealitatea aintzat hartuta, interesgarriak izan daitezkeen proposamenak xehatuko dira.

0. AURKIBIDEA

0. Aurkibidea	2
1. Sarrera eta justifikazioa	3
2. Familien parte hartzea, Ikas Komunitateak eta Aranbizkarra ----	4
2.1. Familia-eskola harremana: zergatik, zertarako, eta nola? ----	4
2.1.1. Oinarrizko kontzeptuak	4
2.1.2. Familiek eskolan parte hartzearen garrantzia	6
2.1.3. Familien parte hartze motak	9
2.1.4. Araudia	10
2.2. Ikas Komunitateak eta familien parte hartzea	13
2.2.1. Ikas komunitateen sorreraren testuingurua	13
2.2.2. Ikas Komunitateen oinarri teorikoa	14
2.2.3. Hezkuntza jarduera arraskatsuak IKetan ¹	20
2.3. Aranbizkarra Ikas Komunitatearen egoera	24
3. Helburuak	27
4. Metodoa	28
5. Emaitzak	30
6. Ondorioak eta hobekuntza proposamenak	37
7. Eranskinak	41
7.1. Bibliografia eta internetgrafia	41
7.2. Galdetegiak	47

¹ Ikas Komunitateetan

1. SARRERA ETA JUSTIFIKAZIOA

Familia eta eskola. Eskola eta familia. Hezkuntza komunitateetako bi eragile horien arteko harremanak eztabaida eta ikerketa ildo askoren iturri dira. Harreman horrek askotariko ikuspuntuak izan ditzake, lan honetan azalduko dugun bezala: parte hartze motak, horren eragina ikasleengan.... Hezkuntza sistemaren araudiak berak aintzat hartzen du familiek eskolan duten parte hartzea, baita horren baliagarritasuna ere hamaika ardatzetan. Are, Espainiako legeak arreta jarriz joan dira arlo ezberdinetan, arau horien egileen pentsaeraren arabera. Eremu gertuari so eginda, Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak berak baliabide garrantzitsutzat jotzen du familien parte hartzea eskola inklusiboan ager daitezkeen zailtasunei aurre egiteko; zailtasun horien aurrean eskola eta familia-ingurunea elkarrengandik ahalik hurbilen egoten saiatzea "metodo bikaina" dela hausnartzen du, *Hezkuntza inklusiboa eta aniztasunari erantzuna* web orrialdean.

Araudiak aipatu bi eragileen arteko harremanari buruzko iradokizunak jaso arren, ikastetxe bakoitzak modu ezberdinean ulertzen eta garatzen du hori, bere errealitateari eta helburu pedagogikoetara egokituz. Edonola ere, egon badaude harreman hori lan ildo gisa hartzen dituzten hezkuntzako berrikuntza proiektuak. Proiektu pedagogiko horietako batean jarriko du arreta lan honek: Ikas Komunitateetan. Are, kasu errealak aztertuz, Aranzabizkarra Ikas Komunitateko familien parte hartzerako lan ildo berrietarako aukera aztertzea du helburu nagusi.

Lanaren muinean bizipen pertsonal bat dago. Lanaren egileak Aranzabizkarra Ikas Komunitatearekin duen harremana aspaldikoa bada ere, 2019-2020 ikasturtean Familien Formaziorako Programako koordinatzaileetako bat izan zen. Garai horretan, zuzendaritzarekin harremanean, gurasoen parte hartzearen inguruan luze hitz egin zen, eta balizko aukera batzuk aztertu ziren. Edozer erabaki aurretik, baina, Covid-19ak hankaz gora jarri zuen mundua, eta, ondorioz, Aranzabizkarra Ikas Komunitatea bera ere.

Bada, orduan antzemandako beharretik, beste Ikas Komunitate batzuetan egiten den lanaren berri jasoaz, lan hau jaiotzeko da etorkizunera begira baliagarriak izan daitezkeen proposamenak jasotzeko asmoarekin.

Proposamenak itxaropenean oinarrituta daude; hots, ez dute fokua Covid-19ak eragindako ezohiko larrialdi egoeran arreta jartzen, baizik eta balizko normaltasuna heltzen den unean egin ahalko diren ekintza edo jardueratan.

2. FAMILIEN PARTE HARTZEA, IKAS KOMUNITATEAK ETA ARANBIZKARRA

2.1 Familia-eskola harremana: zergatik, zertarako, eta nola?

2.1.1 Oinarrizko kontzeptuak

Abiapuntu gisa, egokia izan daiteke lan honetan mintzagai izango ditugun kontzeptuen definizio arin bat egitea. Lehen **ikasle adingabea** da, lan honen hari nagusia, baina, aldi berean, estalien geratuko dena. Harluxet Hiztegi Entziklopedikoak honela definitzen du **ikasle** hitza: "Ikasten ari dena, bereziki ikastetxe batean edo irakasle batengandik eskolak edo irakaspenak hartzen dituen". Halaber, honela definitzen du **adingabe**, bigarren adieran: "Adin-nagusitasunera heldu ez den pertsona". Horrenbestez, lan honetan honela definituko dugu aipatu kontzeptua: hezkuntza erakunde batean ikasketa formalak egiten dituen adingabea, esku artean dugun kasuan 0-12 urte artekoa. Definizio laburra ematen badu ere, nabarmentzekoa da "adingabe" kontzeptua, horrek baldintzatuko baitu gerora aipatuko den guztia. Izan ere, adingabeek eskubide batzuk aitortuak dituzte 1959ko Nazio Batuen Erakundeak Haurren Eskubideen Aldarrikapenean, baita, besteak beste, horiek bermatzeko 1989ak geroztik sinatutako bi protokoloetan ere, Haurren Eskubideei buruzko Hitzarmena sinatu zenetik. Eskubide horien artean lan honen testuinguruari dagozkion bi daude: hezkuntzarako eskubidea eta parte hartzerako eskubidea.

Familia kontzeptuak, lan honen bigarrenak, helduleku asko izan ditzake (Camino eta Murua, 2012): antropologikoa, soziologikoa, psikologikoa... Hezkuntzaren ikuspuntutik, baina, familia lehen mailako sozializazio prozesuko eragilea da. "Eragile nagusizat" jo dute aipatu autoreek. Gifre eta Estebanek (2012) gogora ekarri dute Bronfenbrenner-en (1992) teoria ekologikoa, eta familia haurraren inguruan dagoen mikrosistemetako bat dela gaineratu dute, adingabearekin elkarreraginean: familiak umean eragiten du, baita umeak familian ere.

Hirugarren kontzeptua **eskola** da. Ikuspuntu kontzeptual batetik, Caminok eta Muruak jasotakoaren arabera (2012), eskola "irakasle eta ikasleen bilgunea" dela esan daiteke, non "batzuek irakatsi eta besteek ikasteko asmoa" duten; "hezi edo irakasten den leku edo eraikina" bezala ere uler daiteke. Ordea, erakunde gisa hartuta ere definitu daiteke eskola "prestakuntza kolektiborako" espazio bezala, edota "erakunde sozial hezgarri" gisa. Bronfenbrennerek (1992) mikrosistema moduan ere jasotzen du.

Bada, Bronfenbrenneren teoriarekin jarraituz, orain arte aipatutako kontzeptu horiek, familiak eta eskolak (eta, ondorioz, haur ikasleak berak ere), elkarreragiten dute umetik koska bat gehiago urruntzen den sistema batean: mesosisteman. Harreman hori pertsonen artekoa da, baina are urrunago dagoen sistema batek, exosistemak, eraginda: ikastetxearen irizpide pedagogikoak, gurasoen ordutegiak... Aipatutako mikrosistema horien arteko harremanak, elkarreraginak, askotarikoak izan daitezke, baina, hein handian, batzuen eta besteen parte hartzean oinarritzen dira.

Beste mikrosistemek, eta exosistemek eragiten dute pertsona bakoitzaren garapen prozesuan: haurraren parekoak, hedabideak, bizilagunak, bestelako gizarte zerbitzuak, enpresa, gurtza zentroak, kirol klubak... Ordea, aurrez aipatu ditugun horietara mugatuko gara.

De Leonek (2011) familia eta eskola sozializazio agente garrantzitsuenak direla gogorarazi du, umea herritar bihurtzeko bidean. Are, ikuspuntu tradizional batetik, familia lehen sozializazio agente gisa kokatu du. Ordea, gaineratu du familia ereduak aldatuz joan dela gizartea aldatu ahala, eta horrek lausotu dituela familia eta eskolaren erantzukizun eta arduren arteko mugak. Ildo beretik mintzatu dira Camino eta Murua (2012); sozializazio agente bakoitzaren arduren zehaztapen falta horrek bien arteko "jokabide ezegokiak" eragin ditzakeela azaldu dute. Aipatu autoreek gaineratu dute eztabaida nagusiak gertatzen direla historikoki familien ardurapean egon diren arloetan: erlijioa, gizalegeko jokabidea, baloreak, sexualitatea...

Aurretik esandako horrek azken kontzeptura gerturatzen gaitu: **parte hartzea**. Hitzaren etimologia zein definizioek zerbait dute komunean: parte hartzean 'zerbait' partekatzen da, eta 'zerbait' partekatzen denean komunitatea sortzen bada, parte hartzea eta komunitatea hertsiki lotuta egon beharko liriteke (Ministerio de Educacion, Cultura y Deporte, 2014). Mintzagai

dugun arloan, ikasleen familiek eskolan duten parte hartzea, komunitate horren muina eremu fisiko batean egongo litzateke: ikastetxea. Are, parte hartze hori modu askoan uler daiteke. Aurrerako helduko diogu horri.

2.1.2 Familiek eskolan parte hartzearen garrantzia

Esan bezala, eta hainbat autorek iradoki dutenaren arabera, familia-eskola harremana aldatuz joan da denborarekin. Azken hamarkadetan lausotuz joan dira bien funtzioen artean zeuden muga historikoak (Egido, 2015). Hala eta guztiz ere, funtsezko garrantzia mantentzen dute biek, eta bien arteko harremana eta lankidetzaren beharra nabarmendu du autore horrek. "Familiak eta eskolak helburu komuna dute, pertsona heztea, bakarra den pertsona, eta koherentzia eta jarraipena topatu behar du bi testuinguruen artean".

Bronfenbrennerren teoria ekologikoa berreskuratuta, Egidok (2015) harreman motak nabarmendu ditu, zeintzuk maila ezberdinetan gertatzen diren. Batetik, gogora ekarri du familia barruan badaudela umearen garapena eta ibilbide akademikoa baldintzatzen duten harreman-moldeak: etxeko hizkuntza, afektibitatea, diziplina, kontrola... Horiek aldakorrak dira, eta zaila da bertan eragitea, dela eskolatik zein beste erakundeetatik. Ordea, bestetik, teoria ekologikoaren arabera, familiaren eta eskolaren arteko harremanak egon badaude; bada, horiek haurraren garapenean eragiten dute, eta, hain zuzen ere, harreman horietan esku hartzeko aukera dagoela nabarmendu du aipatu autoreak.

Harreman mota horiek laburbiltzean, Egidok 1980ko hamarkadan abiarazitako ikerketa ildo bat azpimarratu du familia-eskola harremanari buruz, ikastetxearen testuinguruan. Ikerketa horietatik zenbait ondorio atera zituzten: batetik, ikasgelako egoerari buruzko informazio gehien zuten, eta irakasleekin harreman handiagoa zuten gurasoen seme-alabek emaitza akademiko hobek zituzten; bestetik, arrakasta duten eskoletan, gurasoek eskolako bizitzan presentzia handia dute, eta bertan aktiboki parte hartzeko joera dute. Egidok emaitza horien garrantzia nabarmendu du, ez baititu ikasleen emaitzak mugatzen familien testuinguruari, non eskolak nekez eragin dezakeen.

Ikerketa gaurkotuago batzuk beste ildo batean jarri dute arreta: ikasleen arrakastak lotura handiagoa du horien familiek haien hezkuntzarekin duten

konpromisoarekin eta iguripenekin (Gonzalez, Reparaz eta Sanz, 2016). 1980ko hamarkadako ikerketari beste dimentsio bat eman arren, orduan agertzen zen ildo batean sakontzen du aipatutako azken azterlan horrek: konpromiso horiek landuta ikasleen emaitzak hobetuko dira, testuinguru soziokulturala dena delakoa. Are gehiago Grañeras, Gilek eta Diaz-Cañejak (2011) ideia hori berretsi dute: "Ebidentziak daude, non erakusten den senideen prestakuntza eta komunitatearen parte hartzerako programa batzuk eragin duten ikasketa maila baxuko familien seme-alabak aparteko emaitza akademikoak izan ditzaten".

Azkenik, emaitza akademikoak ez ezik, familien parte hartzea baliagarria da ikasleak gizarte demokratiko bateko kide izan daitezen hezteko. Verdejak (2019) bide horretan aurrera egin du, Paulo Freireren ekarpenak gogora ekarriz. Eskola demokratiko batek ikasleen testuinguruetara irekia egon behar duela nabarmendu du, horrek nolabait eskola eta familien arteko botere oreka berdintzen baitu. Freirek (2012) eskola demokratikoak izan behar duen apaltasuna ekartzen du gogora, eskolatu ez direnengandik ere ikasi dezakeela aitortzeko.

Grañeras, Gil eta Diaz-Cañejak (2011) ikasketa maila baxuko familiei egindako aipamen hori zuzenean lotzen da Weiss, Bouffard, Bridglall, eta Gordonek (2009) familien parte hartzearekin lotuta egindako ikerketen eta literaturaren azterketarekin. Babesgabetasun egoeran dauden edota gizarte sektore minorizatuen familiek eskolan parte hartzeko zailtasunak eta laguntzak aztertu ondoren, autore horiek ondorioztatu dute, hezkuntza ekitatea lortze aldera, familien parte hartze jarraitua beharrezkoa dela, esparru ezberdinetan. Ildo horretan, gaineratu dute, oro har, babesgabetasun egoeran dauden edo minorizatutako gizarte taldeen familiek eskolan parte hartzeko jarrera ezkorragoa izan ohi dutela: gurasoek eskolarekin izandako harreman ezkorragatik haurtzaroan, irakasleen aurreiritziengatik, edota hezkuntza profesionalen prestakuntza faltagatik familien parte hartzea sustatzeko.

Hori gainditzeko, eta familien parte hartzea, Weiss, Bouffard, Bridglall, eta Gordonek (2009) lau printzipio ondorioztatu dituzte:

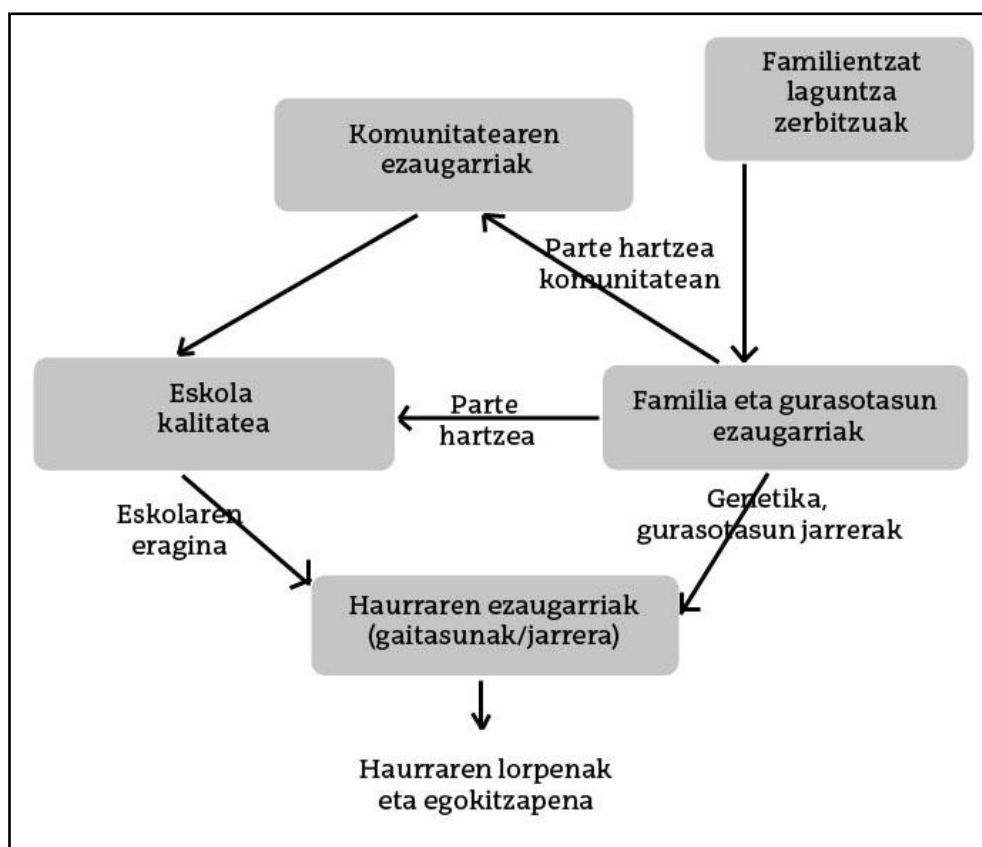
1. Politikek eta bestelako inbertsioek familiaren parte hartzea sustatu behar dute, bertan zeresana dutenen zein gizartearen erantzukizun partekatu eta esanguratsua den heinean.

2. Familiaren parte hartzea beharrezkoa dela ulertu behar da, baina ez nahikoa hezkuntza-arrakasta lortzeko; hots, hezkuntza sistema integral baten barruan egon behar du.

3. Familiak parte hartzeko ahaleginek garapenaren ikuspegitik jardun behar dute, eta ikaskuntzaren funtsezko testuinguruetan etengabeko parte-hartzea sustatu behar dute.

4. Familiak parte hartzeko ahaleginek sistemaren barruan egon behar dute, eta iraunkorrak izan behar dute.

Adostasun zabala dago familia-eskola harremanaren eragin positiboan. Edonola ere, hori zenbakietan jartzea zaila dela zehaztu dute beste autore batzuk. Batetik, familiak eskolan parte hartzeko moduak era askotan uler daitezke (Desforges eta Abouchaar, 2003): etxean egiten den heziketa, etxerako lanekin laguntzea, irakasleekin hitz egitea, eskolako ekintzetan parte hartzea, edota eskolako gobernu organoetan parte hartzea, adibidez.

1. Taula. Haurraren lorpenetan eragiten duten indar batzuk (Desforges eta Abouchaar-en taulatik egokitua, 2003),

Bestetik, eskolako emaitzetan eragin dezaketen bestelako aldagaiak ere egon badaudela azaldu dute. Adibidez, familien maila sozioekonomiko eta kulturala (ISEK) kontuan hartzeko moduko aldagaia dela hausnartu dute, parte hartzea eta ISEKa lotuta egon baitaitezke, aurretik ikusitakoaren ildotik. Edonola ere, esan bezala, Desforges eta Abouchaarek (2003) aitortzen dute gurasoen parte hartzeak, orokorrean hartuta, "eragin handia" duela haur ikasleek lortzen dituzten emaitzetan eta egokitzapenean. Azkenik, haurren emaitzetan indar askok eragiten dute (ikusi 1. Taula).

2.1.3 Familien parte hartze motak

Esan bezala, familiek eskolan duten parte hartze motak askotarikoak izan daitezke. Europako Batzordearen VI. Esparru Programarena eskola-
hezkontzari buruzko Includ-ED proiektuan (2011) mota horiek ikertu zituen, eta bost multzotan bereizi zituzten, harreman horiek gertatzen ziren "eremu eta mailaren" arabera. Honakoak dira bost parte hartze motak, eta horien deskribapena:

1. Informatiboa: Familiek ez dute ikastetxeko erabakietan parte hartzen. Aurrez hartu diren erabakiak jakinarazten dizkiete familiei: ikastetxeko ekintzak, funtzionamendua, erabakiak... Bilerak informazio hori ezagutaraztera bideratzen dira. Eredu honetan bezero gisa hartzen dira familiak; erakundetik kanpo dauden pertsonak.

2. Kontsulta harremana: Familiek erabaki botere mugatua dute, eta kontsultetara mugatzen da. Ikastetxeko gobernu organoen arabera bideratzen da parte hartze hori. Ikerketa batzuen arabera, parte hartze maila hau nolabaiteko ikasketa maila duten familiei irekita dago, baina ez familia guztiei.

3. Erabakitzaila: Familiek erabakitzeko prozesuetan parte hartzen dute, ikastetxeko erabaki organoetan duten ordezkaritza bitartez. Familiek eta komunitateko kideek eskolaren kontu ematea gainbegiratuko dute, emaitza akademikoei dagokienez; hots, ikastetxeko kontuen gaineko gaiak erabakietatik at geratzen da. Includ-ED txostenaren arabera, parte hartze honek ikastetxeei bermatzen die itzaropen handiak eta kalitatezko heziketa lehenetsuen artean izango dutela.

4. Ebaluatzailea: Familiek ikas prozesuetan parte hartzen dute, haurren aurrerapenak ebaluatzeko prozesuan parte hartuz. Halaber, eskolako

ebaluazio orokorrean parte hartzen dute. Ez dago oso zabaldua, baina Txipre edo Estoniako ikastetxe batzuetan egiten da, legearen babesarekin.

5. Hezitzailea: Familiek bi modutan parte hartzen dute: haien seme alaben prestakuntzan, baita familiako kideen formakuntzan ere, bai eskola orduetan bai ordutegi horretatik kanpo. Lehen ardatzean, ikastetxeko jarduera hezitzaileetan parte hartzen dute, ikasgela barruan, askotariko ereduak eskainiz testuinguru horretan, talde heterogeneoak ahalbidetuz. Bigarren ardatzean, familiek erantzuten diete haiei dagozkien prestakuntza beharrei, elkar harremanak erraztuz.

Includ-ED proiektuaren arabera (2011), parte hartze eredu horien artetik arrakasta lortzeko bidean gehien laguntzen dutenak azken hirurak dira: erabakitzailea, ebaluatzailea eta hezitzailea. Ikerlanean ondorioztatu dute parte hartzeko modu horietan familiak hein handiagoan inplikatzeko direla ikastetxean, eta eragin handiagoa dutela bertan hartzen diren erabakietan.

2.1.4 Araudia

Lehenik eta behin, egoki ikusten dugu familiek eskolan duten parte hartzea arautzen duen legediari begirada arin bat ematea, Araba, Bizkai eta Gipuzkoa eragin eremutat hartuta. Halaber, parte hartzea ulertuko dugu eskola funtzionamenduan nolabait eragitearekin duten elkarrekintzak bezala; hots, ez ikastetxe baten aukeraketa soil. Unesco eta Europako Batasunaren araudian ez dugu familien parte hartzea arautzen duen ezer antzeman, baina bai, ordea Espainiako Konstituzioan, 27 artikuluko 7. puntuan. Bertan jasotzen da irakasle, guraso, eta, dagokienean, ikasleek parte hartuko dutela "administrazioak herri ondasunez ordaindutako ikastetxe guztien kontrol eta gestioan".

Hezkuntza araudiei dagokienez bilakaera historiko bat egon da, gaur egunera arte. 1970 Espainiako Ley General de Educacion-en gurasoen parte hartzerako tresna bat jaso zuen: Ikasleen Gurasoen Elkarteak. Bertan aipatutakoan sakondu zuten 1980.eko lege aldaketan, baina betiere parte hartzea erabaki organoetan presentzia izatearekin lotuta. 1985ean, LODEan, IGE²-en ildo mantentzeaz gain, parte hartzea ikuspuntu didaktiko batetik ere jaso zuten, gurasoen betebeharren atalean. Bertan, ikastetxeek familiekin ezartzen

² Ikasleen Gurasoen Elkarteak

dituzten "konpromiso hezitzaileen mesedetan aktiboki" parte hartzea jasotzen da, "seme-alaben errendimendua hobetzeko".

Lege aldaketa horiek norabide bat ezartzen hasi ziren, eta gaur egunera arte mantendu da: gurasoen parte hartzea agintaritza organoetan, baita ikasleen hezkuntzari aitortutako bestelako helburu eta funtzioetan parte hartzea ere. 1990ko LOGSEn familia eta eskolen arteko "lankidetzaren" aipatzen da, besteak beste.

Horrek guztiak gaur egungo araudietara ekarri gaitu. Lerrook idazten hastean indarrean zegoen araudia (LOMCE), eta Espainiako Kongresuan 2020ko abenduan onartu zen lege aldaketaren (LOMLOE) pasarte batzuk jasoko ditugu. LOMCEk arreta berezia jarri zuen familiek zuten erabakitzeko eskubidean: ikastetxea, ikasgaiak, hizkuntza... Aldiz, hezkuntza eragileen arteko lankidetzaren garrantzia urardotua zegoela esan daiteke. Aipatu legean beharrezkotzat jotzen zuten ikasle, familia eta eskolaren arteko oreka eta indarrak berreskuratzea. Are, familiak seme-alaben hezkuntzan lehen arduradunak direla aipatzen zuen, eta horregatik hezkuntza sistemak familia aintzat hartu behar dituela, eta haren hautuetan konfiantza izan.

LOMLOEn, aldiz, tonua aldatu da, eta familien erabakitzeko eskubide hori apaldu, eta indar gehiago jarri da familien beste mota bateko parte hartzean, ikuspuntu pedagogikoago batetik, nolabait esateko. Besteak beste, irakurzaletasuna sustatzeko neurrietan familien eta borondatezko kideen parte hartzea jaso dute, aurreko araudiak egiten ez zuen zerbait. Indarrean dagoen araudian eskola arrakastaren ardura ez da uzten ikaslearen sorbaldetan. Pisu hori familiengan ere dagoela gaineratzen du, baita irakasleengan, ikastetxeengan, hezkuntza administrazioengan, eta, azkenik, gizartea bere osotasunean duen inplikazioan ere. Ildo horretan, nabarmentzen du hezkuntza komunitateko zein gizarte osoaren konpromisoa kalitatezko hezkuntza bermatzea dela.

Eremu gertuago batera gerturatuz, 1993ko EAeko Euskal Eskola Publikoaren legeak, eta 2008an egindako legearen aldaketak, Espainiako lege orokorretatik edaten du, hein batean. Ezin da ahaztu Espainiako Kongresuak onartutako lege organikoak EAEn ere betetzekoak direla, egoera horri Eusko Jaurlaritzak arlo horretan dituen eskumenak urratzea leporatu zaion arren. Edonola ere, bere eskumenen barruan, Eusko Jaurlaritzak dekretu bidez arautu ditu IGEak

baita Ordezkaritza Organo Gorenak ere; IGEen araudia 1987koa da, eta OOGena 2007koa.

EAEko curriculum dekretuetan eta hezkuntza eredu pedagogikoen markoan garatzen da gehien gurasoen parte hartzea, ikuspuntu didaktiko eta pedagogiko batetik. Heziberri 2020ren hezkuntza eredu pedagogikoaren markoa argigarria da, familia eta eskolaren arteko harremana zehazterakoan. Eskola inklusiboa buruan, ikasleen familiekin elkarlanean jardutea proposatzen du, eskola ingurunea eta familia ingurunea elkarrengandik "ahalik eta hurbilen" egotea bilatuz. Are, gaineratu du "zalantzarik gabe" lankidetzat hori ikasleen ikaskuntza erraztu eta hobetzeko baliabidea dela. Lankidetzat horretarako funtsezko elementutzat jotzen da familiek "ahal beste" informazio izatea, "erabakitasunez" parte har dezaten haien seme-alaben ikastaldian.

Bestetik, ideia hori iragazten da Haur Hezkuntzako 2015eko curriculum dekretura (19. Artikulua), baita Derrigorrezko Hezkuntzako 2015eko curriculum dekretura ere (29. Artikulua). Are, gurasoen parte hartzea nolabait arautzeaz gain parte hartze hori ahalbidetzeko prestakuntzaren garrantzia ere jasotzen dute bi araudiek. Familiek parte har dezaten eta elkarlana egon dadin ikastetxeen eta familien artean, ikastetxeek eta guraso-elkarteei prestakuntza-jarduerak antolatu ahal izango dituztela jasotzen du, bai gurasoentzat, tutoreentzat zein legezko tutoreentzat.

Azkenik, Eusko Jaurlaritzaren Heziberri 2020 Oinarrizko Hezkuntzaren oinarriek eta xedeek gogora ekartzen dute, hein handian, Ejidok (2015) zenbait ikerketetan aurkitutako emaitzak, 4.1.2. atalean aipatutakoak. Marko pedagogikoak jasotzen du Oinarrizko Hezkuntzak hezkuntza eskubidea bermatu behar duela, eta, zuzentasun eta justizia sozialaren planteamendu etiko batetik aukera berdintasuna eskaini, inolako bazterketarik gabe. Are gehiago, desberdintasun ekonomikoak, sozialak, kulturalak eta pertsonalak "konpentsatu" behar dituela gaineratu du. Horri gehitzen dio hezkuntza eragile guztien ardura dela asmo horretan laguntzea, dela eskolan dela "eskolaldiaz kanpo"; hots, aipatu agiriak "komunitate" izaera aitortzen die familiei, eskolari, administrazio publikoei, tokian tokiko gobernuei, hedabideei, elkartei, eta gizarte eta kultur erakundeei; hezkuntza prozesuan eskolak bere funtzioa hezkuntza eragile guztiekin partekatzen duela zehazten

du, "komunitate hezitzailearen" eredura joaz. Bada, Ejidok komunitatearen parte hartze hori antzematen zuen arrakasta zuten ikastetxeetan.

2.2 Ikas Komunitateak eta familien parte hartzea

2.2.1. Ikas komunitateen sorreraren testuingurua

Ikas Komunitateak asmo batekin jaio ziren: gizartearen paradigma aldaketa batean sortutako egoerari heltzea (Flecha, Padros eta Puigdellivol, 2003). Gizarte industrialetik informazioaren gizarterako jauzian ikasteko modua aldatu zela hausnartu dute aipatu hiru autoreek: ikasgela barruan gertatzen zenarekin bainoago, ikasketa prozesua lotuagoa zegoen pertsonen artean sortzen ziren interakzioekin. Testuinguru horretan, garrantzitsuagotzat jotzen zituzten hausnartzeko edota argudiatzeko gaitasunak, datu asko gogoratzeko ahalmena baino. Are, hiru autoreek nabarmendu dute argudiatzeko edota iritzi kritikoa izateko gaitasunaren garapena bereziki beharrezkoa dela ikastetxeetan non familia gehienek ez dituzten unibertsitateko ikasketak.

Ildo horretan, Flechak, Padrosek eta Puigdellivolek (2003) gogora ekarri dute, CREA Bartzelonako Unibertsitateko Community of Research on Excellence for All ikerketa zentroaren arabera (1998), informazioaren gizartearen hastapenetan ezarritako oinarriek desoreka eragin zutela gizartean, baita hezkuntzan ere. Horren aurrean, eskola "eraldatzeko" proiektutzat hartzen dituzte Ikas Komunitateak, komunitate osoak parte hartzen duten zentroak sortuz, ikasleei aukera berdintasuna sustatzeko eta informazioaren gizartetik baztertuak ez izateko hezkuntza bat eskaintzeko.

Ikas Komunitateen proiektua zientziak babestutako jarduerak baliatuta jaio zela gogorarazi dute Racionerok eta Serradellek (2005). Hau da, hezkuntza zientzien zein gizarte eta psikologia zientzien arloetako nazioarteko komunitate zientifikoak egiaztatutako "hezkuntza jarduera arrakastatsuak" baliatzen dituzte: "Ikaskuntza instrumentala eta dialogikoa erreferentziatzat hartzen dituzte gaitasunak eta elkartasuna areagotzeko baliagarriak izan diren teoria eta praktika inklusiboak, berdintasunezkoak eta dialogikoak," (Racionero eta Serradell, 2005, 30. o.).

Ildo horretan, aipatzekoa da aurreko atalean Includ-ED proiektua (2011), Europako Batzordearen VI. Esparru Programarena, eskola-hezkuntzari

buruzkoa. Hamahiru unibertsitatek edo ikerketa gunek aztertu zuten ze hezkuntza estrategiek laguntzen zuten desberdintasunak gainditzeko, eta gizarte kohesioa indartzen, batez ere babesgabetasunean edo egoera zaurgarrian zeuden taldeetan arreta jarrita. Ikerketak 60 hilabete iraun zituen, CREAren gidaritzapean. Bada, ikerketa proiektu horretan Ikas Komunitateetan defendatutako esku hartzeak berresten zituen, batez ere bi ildotan: taldekatze heterogeneoak sustatzea, ikasgela antolatzeko beste modu baten bitartez; eta familiaren eta komunitatearen parte hartzea, dela haien edota haien seme-alaben formazioan erabakiz, baita ikastetxeko jardueran bertan ere.

Atal honetako aurreko paragrafoetan Ikas Komunitateen funtsezko ideia bat errepikatu da: hezkuntza komunitateko kideen arteko interakzioak, harremanak, edota dialogoaren garrantzia. Izan ere, Ikas Komunitateek aipatutako gizarte arazoei aurre egin nahi diete, komunikazio eta hizkuntzaren erabileraren bitartez, eta ikastetxearen inguruko elementuak ikasketa prozesuetan sartuta (Rubio, 2005). Are, elkarrizketa hori errespetuzko testuinguruan gertatzen denez eragileen artean, eskola demokratikoago bat antolatzeko aukera sortzen da (Rodrigues de Mello, 2011).

2.2.2. Ikas Komunitateen oinarri teorikoa

Esku artean dugun proiektuaren oinarrian, aurreko puntuan arin aipatu bezala, ikaskuntza dialogikoa dago. Hots, hezkuntza komunitateko kideen arteko elkarrizketa. Flechak (1997) Ikaskuntza Dialogikoaren Teoria garatu zuen, eta, bertan, zazpi printzipio bereizi zituen; jarraian horiek guztiak garatuko dira, horien funtsaren zertzelada nagusi batzuk emanez:

a) Berdintasunezko elkarrizketa

Jurgen Habermasen ekintza komunikatiboaren teoria dago printzipio honen atzean. Garridok (2011) gogora ekarri du nola Habermasek (1987) nabarmentzen zuen aintzat hartu behar zirela gizabanakoen arteko ekintza motak pragmatika unibertsala lortzeko bidean, bai estrukturak bateratzeko zein ezagutza linguistikoa erdiesteko. Bada, pertsonen arteko lau ekintza xehatu zituen: ekintza estrategiko edo teleologikoa, edo asmo jakin bat lortzeko asmoa duen ekintza; arauak baldintzatutako ekintza, edo gizarte bateko kideek partekatzen dituzten balioekin lotutakoa; ekintza dramaturgikoa, edo gizabanakoaren subjektibotasunaren erabateko

adierazpenari lotutakoa; eta, azkenik, ekintza komunikatiboa, edota linguistikoki komunikatzeko gai diren bi pertsonen arteko elkarrekintza, pertsonen arteko harreman bat sor dezakeena.

Habermasen ustez, Garridok azaldutakoaren arabera, lehen hiru ekintzek arrazoi instrumentala dute atzean, eta ez dute ahalbidetzen berdintasunezko elkarrizketa. Adibide baten bidez irudikatzen saiatuko gara baieztapen hori. Ikastetxe batek erabaki du inauterietan ikasleak euskal mitologiarekin lotutako pertsonaiez mozorrotuko direla, curriculum dekretuan zehaztutako tokiko kulturari buruzko edukiak jorratu ahal izateko (arauek baldintzatutako ekintza). Halaber, ahalik eta gastu txikiena eta hondakin gutxien sortze aldera, familiei eskatu zaie berrerabilitako materiala erabiltzeko jantziak osatzeko (ekintza estrategikoa). Hori guztia azaltzeko bilera bat egin da, non zikloetako koordinatzaileek hori guztia azaldu duten, gogo handiarekin (ekintza dramatikoa). Ekintza komunikatiboak, aldiz, prozesu hori demokratizatuko luke hein handian, eragile guztien iritzia aintzat hartuz: asanblada bidez proposamenaren arrazoiez informatuz; familiei eta ikasleei hitza emanez erabakitzeko prozesuan, adibidez.

Prietok eta Duquek (2009) aurreko ekintzetan hezkuntzan aurkitzen diren bi harreman mota aipatu dituzte, hezkuntzan maiz agertzen direnak: botere harremanak, eta harreman dialogikoak. Bi autore horien ustez, azken hautu horrek, dialogoaren aldekoak, zentzua ematen die ikasgaiei, testuingurua ematen die edukiei, eta hezkuntza komunitatearen interesak aintzat hartzen dira ikasteko prozesuan.

b) Adimen kulturala

Aubertek, Flechak, Flechak, Garciak eta Racionerok (2008) nabarmendu dute hezkuntzan, tradizionalki, adimen mota bat hartu dela kontuan: akademikoa. Horretara mugatzea baliabide garrantzitsu bati uko egitea dela nabarmendu dute, eskoletan dagoen aniztasunari heltzerako orduan. Zentzu horretan, akademikoa ez den beste inteligentzia batean jarri dute arreta: "Komunitateko pertsonen adimen kulturala behar dugu, gure ikasleek ikasten dutena handitzeko, eta ikasgelen, ikastetxeen eta horiek komunitatearekin duten harremana hobetzeko". (Aubert, Flecha, Flecha. Garcia eta Racionero, 2008, 175 o.). Bada, adimen kultural horren barruan, akademikoa ez ezik,

adimen praktikoa eta komunikatzeko adimena kokatu dituzte aipatu bost autoreek.

Prietok eta Duquek (2009), aurretik aipatu autoreen ildotik, azaldu dute adimenak ez direla berezkoak, eta gara daitezkeela; hau da, adimena ezagutza potentziala dela. Hari horretatik tiraka, inteligentzia akademikoa neurtzerakoan horren neurketara bideratutako hizkuntza kode landuak baliatu ohi direla gaineratu dute. Hori dela eta, proba horietan lor daitezkeen emaitzak kode horren jabetzarekin lotuak daudela azaldu dute; hots, ikasle batek emaitza hobekak izango ditu kode horiek jakinez gero, kode horiek ez dakienak baino. Beraz, adimen akademikoa aintzat hartu arren, bestelakoetan ere arreta jartzearen garrantzia nabarmentzen dute.

Horrek alde batera uzten ditu bestelako inteligentzia motak, Howard Gardnerek xehatutakoak kasu (2005), edota Sternbergekin (1999) aipatutako inteligentzia praktikoa. Azken horrek aintzat hartzen ditu eguneroko bizitzan garatutako adimenak eta esperientziak. Hezkuntza arloan adibide bat jartze aldera, landa eremuko LHko ikasle batek, adimen akademikoa baxuarekin, funtsezkoa izan daiteke eskolako baratzaren proiektua garatzean, irakaslearen adimen akademikoa ez baita bertara heltzen. Prietok eta Duquek (2009) adimen praktikoa aintzat hartzearen garrantziaz ohartarazi dute, besteak beste, ikaskuntza prozesua motibatzailea gerta dadin, ikasleen egunerokotasuna eta ingurua ikaskuntza prozesuan txertatuz.

Azkenik, aurrez esan bezala, inteligentzia komunikatzailea sartu dute Aubertek, Flechak, Flechak, Garciak eta Racionerok (2008) adimen kulturalaren barruan. Noam Chomskyren Gramatika Unibertsalaren Teoria gogora ekarri dute puntu honen muina azaltzeko. Hain zuzen ere, Chomskyren arabera (1977) gizaki oro hizkuntzarekin genetikoki gaitua dago, jaiotzatik: hau da, hastapenetatik berezko ezagutza linguistiko unibertsal bat du. Gramatika Unibertsal horren barruan parametro guztiak daude, gerora hizkuntza moduan ezar daitezkeenak. Gramatika Unibertsalak eta hizkuntza zehatz bati lotutako parametro horiek gaitasun horren konpetentzia osatzen dute; alegia, konpetentzia da hizkuntza zehatz bateko erabiltzaile guztiek partekatzen duten arau sistemaren ezagutza implizitua. Ezagutza horren erabilera zehatza "ekintza" deitu zuen Chomsky (1988), Aubertek, Flechak, Flechak, Garciak eta Racionerok (2008) zehaztutakoaren arabera. Ekintza horiek askotarikoak izan daitezke, eta aldagai sozio-kulturalek eragiten dute

bertan. Hala eta guztiz ere, Chomskyk ez du mailaketarik egiten ekintza horietan, egiten dituen pertsonak egiten dituela; are gehiago, gaineratzen du ume guztiak gai direla partekatzen duten hizkuntzan egindako edozein ekintza ulertzeko. Aurreko hausnarketak aintzat hartuta, adimen horiek hartzearen garrantzia nabarmendu dute Aubertek, Flechak, Flechak, Garciak eta Racionerok (2008) umeen gaitasun guztiak garatze aldera.

c) Eraldaketa

Ikaskuntza dialogikoari, eta, ondorioz, Ikas Komunitateen proiektuari ere, asmo "eraldatzailea" aitortzen zaio, ez soilik ikastetxe barruan baizik eta gizarte mailan ere. Prietok eta Duquek (2009) bi gako zehaztu dituzte eraldaketa horren barruan: irakaslearen rola eta konpromisoa, eta hezkuntza instituzioen konpromisoa.

Batetik, irakaslearen rola eta konpromisoari dagokionez, aipatu autoreen azaldutakoaren ildotik, hezkuntza profesionalek onartu behar dute ez direla ezagutzaren igorle bakarrak informazioaren gizartean; alegia, euren esku hartzea komunitatean dauden askotariko ezagutzen bitartekaritzara bideratu beharko lukete, baita informazioa kritikoki aztertzen laguntzeko prozesuan ere.

Bestetik, hezkuntza erakundeen konpromisoa garrantzitsua da Ikas Komunitateetan, gizarte ezberdintasunak gainditzen lagunduko duen pedagogia ezartzerako orduan (Prieto eta Duque, 2009). Izan ere, instituzio horiei dagokie ikaskuntza dialogikoa garatzeko baldintza onenak ahalbidetzea.

Eraldaketa horrek hezkuntza komunitate osoan eragiten du, eskola barruan berdintasunezko elkarrizketari atea irekiz, eta adimen kulturala aintzat hartuta, Vigotskyk (1996) proposatutakoari helduz: hezkuntza aldatu nahi bada, ez dira hezkuntza helburuak testuingurura egokitu behar, baizik eta testuingurua bera aldatu behar da hezkuntzan eragiteko. Alegia, aipatu autorearen garapen gertuko eremuaren kontzeptua modu zabalean ulertu da, ikasgelako parekoen arteko harremanak gaindituz, eta garapen gertuko eremu kolektibo bat sortuz, ezagutzaren eraikuntza bateratu prozesu batean (Hernandez, 1999).

d) Dimentsio instrumentala

Ikasketaren dimentsio instrumentalean indarra jartzen duen prestakuntza akademiko bat beharrezkoa da, testuinguru sozial eta kultural apaletako ikasleen babesgabetasun arriskua saihestuko bada (Aubert, Flecha, Flecha, Garcia eta Racionero, 2008). Prietok eta Duquek (2009) ikaskuntza dialogikoak arlo honetan egindako hainbat ekarpen xehatu dituzte.

Ikuspuntu konstruktibista batetik, ikasketa instrumentala "erlatibizatzen" dela hausnartzen dute aipatu autoreek. Aurretik izandako ezagutzetan oinarritutako hezkuntzak desorekak eragin ditzake ezagutza handiagoak eta txikiagoak dituztenen artean. Alegia, maila sozioekonomiko apaletako eskoletan ulertzen da ikasleen aurretiazko ezagutzak baxuak direla, eta oinarri horretatik helburua apalagoak finkatzen dira.

Aldiz, ikuspuntu dialogikotik, eskolak kalitatezko ikaskuntza instrumentala bermatu behar die ikasle guztiei. Batetik, Freire (1997) ekartzen dute gogora aurrez aipatutako autoreek, hark argudiatzen baitzuen pertsona guztiek jakin-min epistemologiko bat dutela, baina jakin-min hori apal daitekeela helburuak jaisten badira. Horrez gain, Ladson-Billingsen teoria (1994) ere ekarri dute gogora, eta ikasgela "kulturalki nabarmenetan" helburu nagusia instruksionala izan behar duela nabarmendu dute.

Are gehiago, ikaskuntza horrek kalitatezkoa izan behar duela argudiatu dute. Ikasketa dialogikoaren ikuspuntu horrek ezeztatzen ditu Ausubel, Novak eta Hanesianen teoriak (1978). Hiru autore horien ustez baztertutako kolektiboek haien aurreko ezagutzekin lotutako edukiak eman behar zitzaizkien, curriculumak egokituz, eta oinarritzko ezagutzak eskainiz. Halaber, kolektibo horietako ikasleek ikasteko motibazio falta egozten zieten. Pedagogia kritikoren ikuspuntutik, ordea, ez da halakorik gertatzen (Cole eta Scribner, 1977). Are, horren aurrean defendatzen dute kalitatezko ikaskuntza instrumentala funtsezkoa dela baztertutako eremuetako, ikasleek bazterkeriari aurre egiteko baliabideak izan ditzaten (Aubert, Flecha, Flecha, Garcia eta Racionero, 2008).

Azkenik, ikasketa instrumental hori elkarrekintzen eta elkarriketaren bidez lortzen dela azaldu dute Prietok eta Duquek (2009). Autore horiek Vigotskyren ekarpenak ekartzen dituzte gogora, non argudiatzen zuen pertsona baten ezagutzen jatorria aurrez beste pertsona batzuekin izandako elkar

harremanetan dagoela. Horrek, berriro ere, ikaslearen garapen gertuko eremuan jartzen du arreta (Vigotsky, 1996): ikasleak bere kabuz egin dezakeen horren (garapen errearen maila) eta egitera hel daitekeenaren artean (garapen potentzialaren maila) kokatutako eremuan, hain zuzen. Kasu, honetan, baina, aurrekoan bezala, asmoa da garapen potentzialaren maila erdiestea, eta ez edukiak garapen errearen mailara egokitzea.

e) Zentzua sortzea

Hezkuntzan "zentzu krisia" dagoela hausnartu dute Duquek, Rodrigues de Mellok, eta Gabassak (2009); irakasten den horrek ez du esanahi gerturik hezkuntza prozesuko protagonistentzat. Horren atzean dagoen arrazoi nagusia eskolan irakasten denaren eta ikasleen bizitzen arteko lotura falta dago. Aurrez aipatutako krisi hori sortzen da ikasleen nahiak eta emozioak aintzat hartzen ez direnean, edota horiek modu koherente eta zientifikoan ez garatzean. Aipatu hiru autoreek adibide gisa baliatzen dute ikastetxe bat, non elkarrizketaren garrantziaz aritzen diren, baina familien ekarpenak aintzat hartzen ez dituzten.

Elkarrizketaren bitartez gertatzen den hezkuntza komunitatearen parte hartzeak, direla familiak direla ikasleak, zentzuak elkarrekin eraikitzeak aukera ematen duela nabarmendu dute Aubertek, Flechak, Flechak, Garciak eta Racionerok (2008). Zentzua ikastetxean gertatzen denarekin lotuta dagoela gaineratu dute, *nola* gertatzen denarekin, eta arlo bakoitzari ematen zaion balioarekin. Eskola-kultura kultura hegemoniko bati lotua dagoela gogorarazi dute: mendebaldeko gizartearen ikuspuntutik, eta klase ertain-altukoa. Bertatik at dauden familiek eta ikasleek distantzia sentitzen dute eskola-kultura horrekiko, ez dira identifikatuta sentitzen, eta, horrenbestez, aurrez aipatutako "zentzu krisia" agertzen da.

Ikaskuntza dialogikoak eskolako edukiak testuinguruko errealitateekin lotzen laguntzen dute, komunitateko hizkuntzak eta kulturak aintzat hartzen dituelako, eta elkarren arteko eraginaren bitartez testuingurua bera eraldatzen dela azaldu dute Duquek, Rodrigues de Mellok, eta Gabassak (2009); hots, hitzaren bitartez zentzu komunak lortzen dira.

f) Elkartasuna

Prietok eta Duquek (2009) hausnartu dute, ikuspuntu tradizionaletik, ikaskuntza instrumentalaren kalitatea lotu dela lehiakortasunaren eta

banakako lanarekin; hau da, bi muturren artean erabaki beharko balitz bezala jokatu da, kalitatezko ikaskuntza instrumentalaren artean, edo elkartasuna eta lankidetzaren artean. Ordea, ikaskuntza dialogikoaren arabera, biak elkar lotuta daude. Slavinen lana aipatzen dute Duquek eta Prietok (2009) hori argudiatzeko. Slavinek (2008) argudiatzen du ikaskuntza kooperatiboak aipatu bi arloetan eragiten duela: kalitatezko ikasketak handitzen dira, eta ikasleen arteko harremanak hobetzen dira. Are gehiago, nabarmentzen du ondorio horiek neurtu direla ikerketa zientifikoek babesten dituzten hezkuntza jarduera arrakastatsuen aplikazioetan.

g) Desberdintasunen berdintasuna

“Modu ezberdinean bizitzeko eskubide berdina esan nahi du desberdintasunen berdintasunak” (Duque, Rodrigues de Mello, eta Gabassa, 2009). Autore horiek nabarmentzen dute, aukera berdintasuna sustatzen duen helburu bat bilatzeak ez duela loturarik pertsona guztiak homogeneousatzeko asmoarekin, aurretik iradokitako eskola-kulturaren etnozentrismoarekin; alegia, nor bere kultura besarkatuta beste edozein ikaslek dituen aukera berdina izatea bilatzen da.

Idea horren irakurketa okerrekin ikaskuntza dialogikoaren muinen kontra joan daitezke (Prieto eta Duque, 2009), eta are ezberdintasun handiagoak sortu ikasgelan. Ezberdintasun kulturaletan arreta jartzen duen aniztasunaren trataera aipatu dute, non ikasketa homogeneousoa lortzeko ingurua moldatu beharrean, ikasketa aniztasunera egokitzen den; aniztasunak, kasu horretan, ezberdintasunak errepikatzen jotzen du. Are, ikaskuntza dialogikoak defendatzen du aniztasun handiagoak elkar harreman gehiago ahalbidetu ditzakeela, eta, ondorioz, ikaskuntza gehiago erraztu (Aubert, Flecha, Flecha, Garcia eta Racionero, 2008).

2.2.3. Hezkuntza jarduera arrakastatsua Ikas Komunitateetan

Ikaskuntza dialogikoaren printzipioekin bat datozen hezkuntza jarduerak baliatzen dituzte Ikas Komunitateek, eta horiek guztiak eraginkorrak direla egiaztatu da ikerketa zientifikoaren bitartez (Flecha eta Molina, 2015). Jarduera horiek bi multzo nagusitan bereizi dituzte bi autore horiek: ikasleen askotariko taldekatzeak, horien ikasketa sustatze aldera, bai ikasgelan zein ikasgelatik kanpo; eta familien parte hartzearekin eta komunitatearekin lotutakoak. Jarraian zerrendatuko ditugu jarduera horiek, eta horien

aldagaiak (Dominguez, 2017). Nagusiki familien parte hartzearekin lotutakoak interesatzen bazaizkigu ere, bi multzoetan agertzen diren eta elkar elikatzen dutenak azalduko ditugu. Irakasle taldeari dagozkionak baino ez ditugu alde batera utziko, horien garrantzia ahazterik ez badago ere.

Modu laburrean egingo dugu jarduera bakoitzaren azalpena, marko teorikoarekin dituzten loturetan sakondu gabe, harremana agerikoa delako.

a) Familien eta komunitatearen parte hartzea:

Atal honen barruan dauden askotariko esku hartzeak aurrez azalduko teorien emaitza da, bai familien parte hartzeari dagokion atalekoak, baita ikaskuntza dialogikoaren printzipioenak ere. Izan ere, jarduera hauek bilatzen dutena da, familien inplikazioak duen emaitza positiboa ez ezik, askotariko elkar harremanak sustatzea ikasketa aberasteko, arreta berezia jarri gabe parte hartzaileen hizkuntza ikasketa edo maila sozioekonomiko eta kulturalean. Jarduera horiek bi multzo nagusitan barnebiltzen dira:

- *Ikasketa jardueretan*: Horiek bi ildotan joan daitezke: familien seme-alaben ikasketetan, edota guraso zein komunitateko beste helduen ikasketan. Hau da, lehen parte hartzean helduek zuzenean esku hartzen dute haien seme-alaben ikasketan, eskola barruko dinamika eta jardueretan parte hartuz. Jarduera horien nondik norakoak hurrengo atalean agertuko dira; edonola ere, aurrerapen gisa, horien artean talde elkarreragileak, edota liburutegi tutorizatuak daude, besteak beste.

Senide eta komunitateko kide helduen prestakuntzari dagokionez, ikas komunitateetan prestaketa profesionala ez da irakasletara mugatzen, hezkuntza komunitateko beste eragileak ere aintzat hartzen dituelako. Prestaketa hori askotariko moduan ager daiteke, baina, oinarri gisa, gurasoen interes eta beharrei erantzuten die. Gurasoen parte hartze horrek ikasleen (prestakuntza jardueretan parte hartzen duten gurasoen seme-alaben) emaitzetan eragin positiboa dute. Azkenik, senide zein borondatezko lana egiten duten komunitateko beste kideei ere prestakuntza ematen zaie, ikasleen ikasketa prozesuan lagun dezaten: hitzaldien edota mintegien bidez.

Familiei bideratutako prestakuntza ekintza horiek, esan bezala, askotarikoak izan daitezke: eztabaida dialogikoak, partekatzen duten kezka baten inguruan; alfabetizazio ikastaroak; umeen idazketa eta irakurketa sustatzeko

programak; haien nahi eta grinekin lotutako beste edozein ikastaro (atxikimendu seguruari buruz, sukaldaritza, informatika...).

- *Ebaluazioan eta erabakiak hartzean:* Flechak eta Molinak (2015) hausnartu dute parte hartze hori ahalbidetzeko sortu behar direla eskola antolaketa berriak, komunitateko, eta, batez ere, familien ahotsak hartu ahal izateko. Horren helburua hezkuntza eragile guztien parte hartzea lortzea litzateke: irakasleekin lankidetzan aritzeko, gatazken kudeaketarako, edota ikasketarekin lotutako erabakiak hartzeko, adibidez.

Antolaketa modu horien artean, honakoak xehatu dituzte aipatu autoreek: batzorde mistoak, komunitateko sektore guztietako partaideekin (irakasleak, gurasoak, ikasleak...); familien asanbladak, ikastetxeari dagozkion gaien gainean erabakiak hartu ahal izateko, ikasleekin batera... Aurrez aipatu bi autoreen iritziz, horrek errazten du guztien ezagutzak eta iritziak plazaratzea, eta, horrenbestez, errazten du konponbide egokienak topatzea.

b) Ikasleen taldekatzeak:

Aurrez esan bezala, taldekatze hauek ikasleen arteko harreman dialogikoak erraztea dute helburu. Modu askoan antolatu dira, baina honakoak dira multzo nagusiak (Flecha eta Molina, 2015):

- *Talde elkarreragileak:* Ikasgela talde txiki eta heterogeneoetan antolatzen dira (4-5 kide), eta talde beste txoko zehazten dira. Txoko bakoitzean heldu bat egongo da (irakaslea, senidea, komunitateko kidea...), ikasleen arteko elkarreragina sustatzeko nagusiki; hots, ez du irakasle tradizionalaren lanik egingo, baizik eta ikasketa dialogikoa errazteko esku hartzen du. Txoko bakoitzeko jarduera irakasle tutoreak zehazten du, eta eduki instrumentalak izan ohi dira; ikasle talde heterogeneo bakoitza txoko batean hasten da, eta bertan 15-20 minutu inguru egon ondoren, hurrengora pasatzen da, talde guztiak txoko guztietatik pasatzen diren arte. Lan egiteko estrategia horrek harremanak sustatzen ditu, eta, era berean, lan egiteko eraginkortasuna ere handitzen da (Jaussi eta Sancho, 2015).

- *Ikasteko denbora luzatzea:* Eskolaz kanpoko ordutegitik kanpo ikasten jarraitzeko aukera ematen dute multzo honen barruan dauden ekintzek. Zailtasun gehien dituzten ikasleentzat garrantzitsuak dira (Flecha eta Molina, 2015), aukera ematen dielako laguntza berezitua jasotzeko, baina eskola orduan duen erreferentziazko taldetik urrundu gabe. Eskola orduetatik

at eskaintzen diren espazio horiek, ikasketa instrumentaletan aurrera egiteko laguntzaz gain, aniztasunaren kudeaketarako eta inklusiorako baliabideak ere badira (Dominguez, 2017). Multzo honen barruan gehien ematen dena Ikas Komunitateetan liburutegi tutorizatuak dira: eskolako liburutegiaren barruan dagoen espazio bat da, ikastordu ofizialak amaitzean irekitzen dena (eguerdi, arratsalde edota asteburu), nahi dutenek dohainik ikasteko espazio bat izan dezaten. Espazio horretan, adin eta maila ezberdinetako ikasleez gain, irakasle eta komunitateko kideak daude, gurasoak barne.

- *Irakurketa dialogikoak*: Irakurtzeko ekintzak ahal beste zabaltzean datza jarduera hau, espazio, testuinguru, une edota pertsonetara, betiere ikuspuntu dialogikotik. Hau da, irakurketaren inguruan elkarrekintzak handitzen dira horren bitartez. Ikasleek, irakurtzea ez ezik, hausnartzen dute irakurri dutenaren inguruan: zer ulertu duten, zer ez duten ulertu, eta sorrarazi dizkien ideiak argudiatzen dituzte (Flecha eta Molina, 2015).

Irakurketa dialogikoa sustatzeko lau jarduera nagusi aipatu ditu Includ-ED ikerketak (Flecha eta Molina, 2015). Lehena, ikasteko denbora luzatzea da, aurrez aipatu dugun ekintza, hain zuzen ere. Bigarrena familia irakurleak dira: Lehen Hezkuntzako hasierako urteetako ikasleek espazio eta denbora partekatzen dute haien gurasoekin, irakurketaren inguruan. Hirugarren ekintza irakurketa aitabitxiak dira: LHko lehen urteetako ikasleak LHko azken urteetako edota DBHko ikasleekin elkartzen dira, nagusia gazteenaren irakurketa aitabitxia bihurtuz, eta elkarrekin irakur dezaten uneak bilatuz. Azkenik, eztabaida literario dialogikoak daude. Horretan literaturako klasikoak hartzen dira, eta txandaka irakurtzen dira: aste batetik bestera orri kopuru zehatz bat. Gerora, irakurritakoaren gainean hitz egiten dute ikasleek, modu berdinzalean, haien hausnarketak plazaratu, eta horien gainean eztabaidatzen dute, irakurgai berdinen inguruan ezagutza komuna eraikiz.

Irakurketa dialogikoaren ildotik bestelako jarduerak daude, ikaskuntza dialogikoan zentratuta, baina irakurketa ez diren bestelako ikasketetan zentratuta (Dominguez, 2017): eztabaida musikalak, artistikoak, matematikoak, zientifikoak...

2.3 Aranbizkarra Ikas Komunitatearen egoera

Aranbizkarra Ikas Komunitatea Gasteizko izen bereko auzoan kokatuta dago: Aranbizkarran. 2008an erabaki zuen Ikas Komunitate bihurtzea. Orduan hasi zituzten egitasmo horretan bihurtzeko pauso guztiak, eta gaur egunera arte eutsi diote. Ikas komunitate bihurtzearen arrazoia ikastetxearen inguruko errealitateari erantzutea izan zen. Segregatutako ikastetxea zen, eta bertako familien batez besteko ISEKa baxua zen. Yolanda Fernandez ikastetxeko irakasle ohiak gogorarazi du Ikas Komunitate bihurtzearen arrazoia ume horien arrakasta bermatzea zela.

Gaur egun 370 ikasle inguru ditu, 2 urteko gelatik Lehen Hezkuntzako 6. mailara arte, bi lerrotan banatuta. ISEK maila garai batean bezala mantentzen da: baxua. Hamar ikasletik ia zortzik jasotzen dute diru laguntzaren bat (jantokia, materiala...), eta mugikortasun handia dago: iazko ikasturtean 25 ikaslek utzi zuten ikastetxea, eta 36 berri heldu ziren.

Aranbizkarra Ikas Komunitatean seme-alabak dituzten familiak 200 inguru dira, eta horietako asko ez dira auzokoak: lehen aukera ez zuten arren bertara heldu dira, eta, behin ikastetxea ezagututa, mantentzen dira. Familia horien parte hartzea askotarikoa da. Familia askok parte hartze "kasuala" dutela azaldu du Irantzu Gallastegi ikastetxeko zuzendariak: eskolako jaietan, Aranbizkantuz ekinbidean (hilean behin jolastokian egiten den kantu saioa)... Ordea, Ikas Komunitatean parte hartze handiagoa duten familiak ez dira asko; hori bai, horien parte hartze maila "oso handia" dela nabarmendu du: gurasoen formazioan, talde elkarreragiletan, edota batzorde mistoetan.

Ikastetxean irakasteko baliatutako hizkuntza euskara da, eta familiekin harremana izatekoa gaztelania, nagusiki, baina betiere egoeretara egokituta. Ikas Komunitate izatera pasa ziren garaian bezala, Aranbizkarra segregatutako ikastetxea da. 25 herrialde baino gehiagotatik heldutako familiak daude ikastetxean, eta hamar ikasletik lau inguru atzerrian jaio badira ere, atzerrian jaiotako gurasoak hamarretik zazpi dira.

Administrazioaren telefono bidezko itzulpen zerbitzua erabiltzen dute gaztelera ezagutzen ez duten familiekin komunikatzeko, edota gaztelania ezagutzeaz gain ikastetxeko beste hizkuntzaren bat ezagutzen duten familiek ere lagundu izan dute komunikazioan. Familiei zuzendutako dokumentu handiak gazteleraz egin ohi dira, eta, batzuetan, ingelesera egokitzen dituzte.

Familia horiek proiektuaren berri jasotzen dute ikasturte hasieran, eta maiz gogorarazten zaie Ikas Komunitatearen jardueretan parte hartzeko dituzten aukerak eta moduak. Lan hori zuzendaritzako kideek bere gain hartzen zuten arren, gaur egun "lidergo konpartitu" bidez egiten da. Hau da, zuzendaritzako kideak ez ezik, jarraipena duten hezkuntza profesionalek ardurak ere hartzen dituzte: zikloetako koordinatzaileak, tutoreak, PTak... Hala ere, lan ildo komuna zehazteko ardura zuzendaritzari dagokiola argi dute.

Aranbizkarreko Ikasleen Guraso Elkarteak, Zuriber izenekoa, sustatzen ditu gurasoei zuzendutako ekintza gehienak. Elkarte horrek 63 familia hartzen zituen iazko ikasturtera arte, eta 20 euroko kuota ordaintzen zuten ikasturtero bertako kide izateagatik. Kide zirenek ez zuten ordaindu behar familientzat antolatzen zituzten jarduera batzuen truke (Bilboko Neguko Jolas Parkera joatea, adibidez), eta kide ez direnek zerbait ordaindu behar zuten. Ordea, ikasturte honetan aldatu dute. Aranbizkarra Ikas Komunitatean seme-alabak dituzten guraso guztiak Zuriber IGEko kideak dira, eta ekintzetan parte hartzen badute zerbait ordaindu behar dute.

Aranbizkarra Ikas Komunitatean hainbat Hezkuntza Jarduera Arrakastatsuak garatzen dituzte. Talde elkar eragileak horien artean indartsuetako bat dela hausnartzen dute bertan parte hartzen duten irakasleek; Lehen Hezkuntzan asteen gutxienez 100 minutuko bost saio egiten dituzte talde elkarreragileetan, baina, zikloaren arabera, baten bat gehiago ere egon daitezke. Talde elkar eragile horretan parte hartzen duten bitartekari helduak, ikastetxeko irakasleak dira. Ildo horretan gehiago sakontzea ez dagoela baloratu dute, dauden giza baliabideekin ezin delako gehiago egin. Gurasoekin egiten diren talde elkarreragileak maila bakoitzeko familien parte hartze mailaren arabera da: LHko lehen zikloan, adibidez, tertulia literario dialogikoak talde elkarreragile moduan planteatzen dira, gurasoen parte hartzearekin. Gasteizko EHUko Hezkuntza eta Kirol Fakultateko ikasleek ere parte hartzen dute Lehen Hezkuntzako talde horietan, eta Haur Hezkuntzan Francisco de Vitoriako ikastetxeko Lanbide Heziketako Haur Hezkuntzako Goi Mailako Zikloko ikasleak. Azken datu horiek pandemiaren aurrekoak dira.

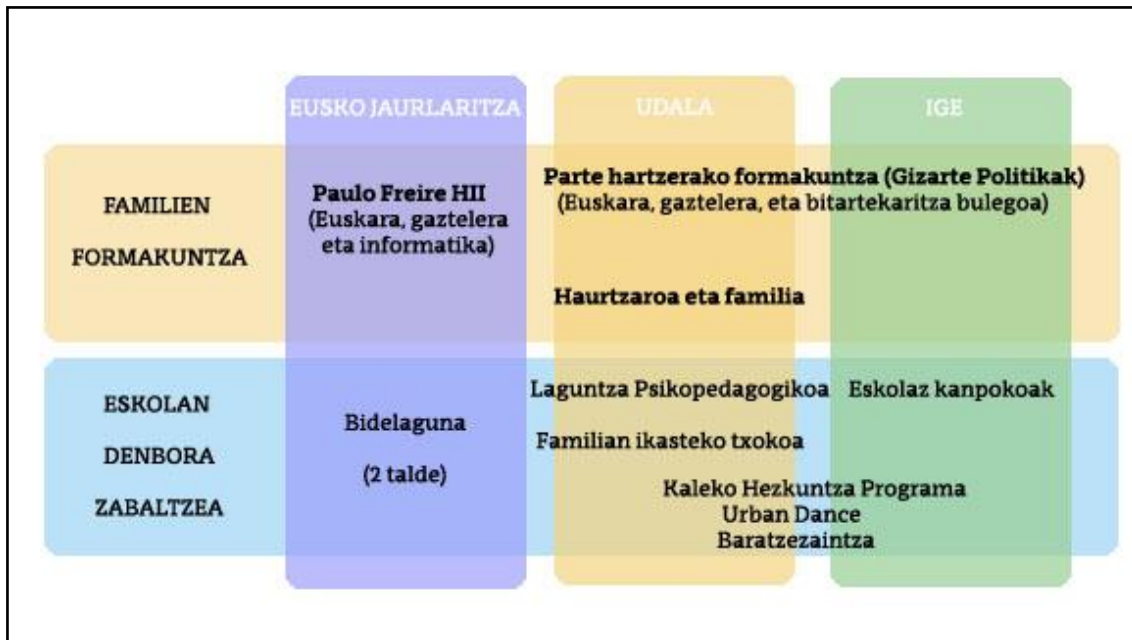
Erabaki organoetan komunitateko kideen parte hartzea sustatzen da. Gurasoek parte hartzen dute OOGan³. Egon behar zuten guztiak daude, eta

³ Ordezkaritza Organo Gorena

horien artetik hamar gurasoko talde egonkor bat sortu da, maiztasunez parte hartzen duena. Batzorde mistoetan ere guraso batzuen parte hartzea gertatu da, baina ez modu jarraian eta sistematizatuan; IGEaren eta zuzendaritzaren arteko harreman estua dago gai guztietan, eta horrek batzorde mistoen bide paralelotzat hartzen da kasu batzuetan. Horren aurrean, parte hartze falta horri aurre egiteko, azken horretan ahalegin berezia egin da, formazio jardueretan parte hartzen duten kideak ikastetxeko zenbait ekintza aukeratzeko prozesura gehituta: Kultura Asterako gaia aukeratzeko iritzia eman ahal izatea, edota ikastetxeko jaietarako proposamenak egitea, kasu.

Gai batzuen inguruan familien interes berezia antzeman dute, zuzendaritzatik: emaitza akademikoak eta eskola egutegiko jaiak. Azken gai horretan, adibidez, erlijio ebanjelikalista duten familia batzuk ez dute Agate Deunan parte hartzen, santuei abestea idolatria delako. Ordea, horietan ez dira sakontzen hasi, modu orokortuan.

Familien formazioari eta eskolako ordutegia handitzeko jardueri dagokienez eskaintza zabala dute, askotariko eragileek eskainita. Horiek guztiak 2. Taulan laburbilduko ditugu, eta jarraian apur bat gehiago garatuko ditugu.

2. Taula. Aranbizkarra I.K. eskolaz kanpoko jarduerak (Iturria: A.I.K.)

Hiru eragile nagusik parte hartzen dute eskolaz kanpoko eskaintza horretan: Eusko Jaurlaritzak, Gasteizko Udalak eta Zuriber IGEak. Lehenaren bitartez, Paulo Freire Helduen Irakaskuntzarako Ikastetxeak euskara, espainola eta informatika eskolak eskaintzen ditu. Iazko ikasturtean hasi ziren horrekin;

eskola horiek ez dute balio agiri ofizialik lortzeko, baina familia askok eskertzen dute hizkuntza ofizialak ikasteko aukera, baita gaitasun digitala garatzeko aukera ere. Eusko Jaurlaritzak ikasleei zuzendutako bestelako eskaintza ere egiten du: Bidelaguna.

Gasteizko Udalak eta Zuriber Elkarteak gurasoen formaziorako programa bat eskaintzen dute (Zuriberrek sustatua, eta Gasteizko Udalak finantzatua): Familien Parte Hartzea sustatzeko Formazio Proiektua. Bertan euskara eta espainola ikasteko klaseak ematen dituzte. Eskaintza hori Paulo Freirerena baino bost urte lehenago ematen hasi zen, eta, gaur egun, azken horretatik at geratzen diren familiei eskainita dago nagusiki, baita alfabetatu gabe daudenei ere. Zuriberrek eta Udalak, Iparralde Gizarte Etxeko Kaleko Hezitzaileen bitartez, bestelako jarduerak ere proposatu dituzte ikasturte honetan: Urban Dance, eta baratzezaintza. Azken horretan Aranbizkarreko Edadetuen Zentroak ere parte hartu du.

Horrez gain, Gasteizko Udaleko Haurtzaro eta Familia sailetik ikastaroak eskaintzei dizkie familiei atxikimendu seguruaren inguruan. Laguntza psikopedagogikoa ere eskaintzen du, baita Familian Ikasteko Txokoa ere. Azken hori eskola denbora zabaltzearen barruko ekintzetan koka daiteke: eskolako ordutegia amaitzean txoko bat eskaintzen da, hezitzaile batekin, familiak haien seme-alabekin joan daitezten. Ikasturte honetara arte ikastetxean egiten zen, baina aurten Iparralde gizarte etxera mugitu dute.

Azkenik, Zuriber IGEa eskolaz kanpoko ekintzez arduratzen da, baita Bidelaguna programa Lehen Hezkuntzako maila guztietara zabaltzeaz ere, eskolaz kanpoko jardueren barruan.

3 HELBURUAK

Lan honen bitartez Aranbizkarra Ikas Komunitateko errealitate bati erantzutea bilatzen da: familien parte hartzea handitzeko moduak aztertzea. Aurrez azaldu bezala, ildo horretan lan handia egiten badute ere, zuzendaritzako kideek beste formula batzuk abiaraztearen gainean hausnartzen dute, etengabe. Formula berriak aurkitzeko asmoarekin Arabako, Hego Euskal Herriko, Espainiako, Galiziako eta Kataluniako beste Ikas Komunitateetara joko dugu, horietan familien parte hartzea sustatzeko dituzten lan ildoen berri izateko, baita horiek garatzerakoan dituzten

zailtasun eta praktika onak jasotzeko ere. Horrez gain, lan horren gaineko hausnarketa ere eskatuko diegu, haien eskarmentua baliatuta ahulguneak eta indar-guneak hobeto zehazteko.

Informazio hori esku artean, beste ikastetxeetan egiten diren jardueretatik Aranbizkarrera eraman daitezkeenak aztertuko ditugu, betiere ikastetxe bakoitzaren testuingurua kontuan hartuta, familien parte hartzea sustatzeko helburuarekin. Hartara, horietan oinarrituta, gaur egun martxan dauden egitasmoak osatzeko eta indartzeko moduak proposatzea izango dugu, parte hartze maila guztietan.

4 METODOA

Ikerketaren helburuak direla eta, metodologia kualitatiboaren alde egin dugu. Lan egiteko modu horrek aukera emango digu aztergaira "barrutik" gerturatzeko: hau da, egoera erreala bertatik bertara ezagutzen duten eragileen bitartez, direla zuzendaritza taldekoak, irakasleak edota gurasoak (Bisquerra, 2004). Metodologia kuantitatiboak ez liguke horretarako aukera emango. Metodologia kualitatiboetara gerturatzeko hamaika aukera daude, baina ikerketa honen asmoen bide beretik doan definizio bat eman du Sandinek (in Bisquerra, 2004): "Ikerketa kualitatiboa aktibitate sistematikoko bat da, eta hainbat helburu ditu: hezkuntzarekin edo gizartearekin lotutako gertakariak sakon ulertzea; jarduera eta testuinguru sozio-hezitzaileak eraldatzea; erabakiak hartzea; edota ezagutza gorputz antolatu bat deskubritzea eta garatzea".

Bisquerraren iritziz hezkuntzaren alorrean ikerketa egiteko metodologia kualitatiboa baliatzeak honako adierazle komunak ditu. Lehenik eta behin, testuinguru erreala eta zehatzean kokatuta daude. Ikerlariak dira ikerketaren neurgailu nagusiak, bertan parte hartzen duten heinean haien irizpideen arabera filtratzen baitute jasotzen duten errealitatea, zentzua emanaz eta interpretatuz. Esan bezala interpretazioan oinarritzen dira: ikertutako egoerari zentzua emateaz gain, horren analisia eta informazio bilketa oso lotuta daude. Elkarrizketaren bitartez eginda dauden heinean, hizkuntzak duen garrantzia agerikoa da: arretaren fokua non jarri zehazten du, eta horren gainean konnotazioak jar ditzake, adibidez.

Hamaika moduan gara daiteke metodologia kualitatiboa, baina ikerlan honetan elkarrizketen alde egingo dugu. Juaristik (2003) elkarrizketak honela definitu ditu: informazioa lortu asmoz elkarrizketatu baten eta elkarrizketagile baten artean egiten den elkarrizketa profesionalak dira. Autore berak hainbat elkarrizketa mota bereizten ditu. Horien artean elkarrizketa fokatua aukeratu dugu: gai baten gaineko elkarrizketa, hain zuzen ere. Halaber, galdera zuzenduak eta ez zuzenduak izango ditu; hartara, gure ikerketarako funtsezko datuak jasotzeaz gain, zuzendaritzako kide, irakasle zein gurasoek nahi dituzten ekarpen gehigarriak egiteko aukera izango dute, ikerlanerako aberasgarriak izan daitezkeenak.

Galdetegia egiterakoan saiatu gara ahalik eta eremu zabalena hartzen, Ikas Komunitateetan ohikoak diren lan ildo nagusiak jasoaz, eta ikastetxearen zein familien ezaugarrien berri izan ahal izateko. Izan ere, ikusi nahi genuen nolabaiteko eragina ote zuten zenbait aldagaik gurasoen parte hartzean: familien maila sozio-ekonomiko eta kulturalak (ISEK), eta familien ama hizkuntzak, nagusiki.

Elkarrizketa nori egin behar ote genion aukeratzerakoan, ahalik eta lagin zabalena hartzen saiatu ginen, baina funtsezko baldintza batzuk betetzen zituztenak: Haur Hezkuntza eta Lehen Hezkuntza eskaintzen dituzten ikastetxeak izan dira guztiak, Sansomendi IPI izan ezik; azken horrek DBHn jarraipena du. Horrez gain, eremu geografiko gertuko, ertaineko, eta urruneko ikastetxeak ere bilatu ditugu (Araba, EAE, Espainia, Galizia eta Katalunia). Eremua zabaltzeak aukera eman digu hizkuntza ofizial bat baino gehiago dituzten herrialdeen esperientziak eta jokabideak ezagutzeko, Aranbizkarreko testuinguru elebidunean aplikagarriak izan daitezkeelakoan. Ikastetxe gehien-gehienak publikoak dira, itunpekoren batera jo bagenuen ere. Maila sozioekonomiko eta kultural bertsuko ikastetxeetara jotzen saiatu gara, baina bestelako errealitateak ezagutzeari uko egin gabe. Ikastetxe horiek Ikas Komunitateen web orrietan bilatu genituen, eta haien web orrialdeetan berretsi proiektua garatzen ari zirela.

Behin ikastetxeak aukeratuta, haiekin harremanetan jarri, eta galdetegia erantzuteko pertsona egokienagatik galdetu genuen: zela zuzendaritzako kidea, irakaslea, guraso, edota komunitateko kide. Halaber, galdetegia erantzuteko aukera ezberdinak eskaini genizkien: gertuko ikastetxeetan, aurrez aurre; eta urrunago zeudenetan telefonoz, edota bideo-deien bitartez.

Muturreko kasuetan, eta beste aukerarik ez balego, idatzizko erantzunak jasotzeko aukera eman dugu. Parte hartzea bermatzeko hilabetetan luzatu da elkarrizketa lotzeko prozesua: korreoz asmoaren berri eman, telefonoz asmoa berretsi, datak zehazten hasi, hitzordua lotu, eta egin.

5 EMAITZAK

Esan bezala, hamalau ikastetxerekin jarri ginen harremanetan, eta horietatik hamarren erantzunak jaso ditugu. Tamalez, ikastetxe horietatik zazpik idatziz erantzun dute; guztiek arrazoi bera eman dute, horren alde egiteko: batetik, ikasturteko erritmoarekin zaila zuten hitz egiteko tartea ateratzea; bestetik, erantzunak eragile guztien artean adosteko aukera ematen zien. Erantzun ez duten ikastetxeetatik bik Ikas Komunitate izateari utzi diote berriki, proiektua garatzen zuten kideak erretiratu ondoren; hori dela eta, ez ziren gai ikusten galdetegia erantzuteko. Beste batek asmo ona erakutsi arren ez du galdetegia erantzun, eta azkenarekin ezinezkoa izan da bideo deia lotzea; zuzendaritzako kideak eta gurasoak egotea zen asmoa, eta horrek zaildu du hitzordua zehaztea.

Erantzun duten ikastetxeek, **batez beste, hamabost urte inguru eman dituzte Ikas Komunitate bezala**. Gutxien eman duenak lau urte eman zituen; duela bi urte utzi zioten proiektuan parte hartzeari, baina hala eta guztiz ere parte hartu nahi izan dute galdetegia idatziz betetzen. Ikas Komunitate bezala denbora gehien eman duena 26 urtez garatuz joan da proiektua. Gehienak, baina, hamar eta hemezortzi urte bitartean eman dituzte egitasmo horretan.

Familiei bideratutako ekintzetan parte hartzen dutenen pertsona kopurua askotarikoa da. Gutxien parte hartzen duten ikastetxean ez dira %8ra heltzen, eta, kontrako kasuan, hiru familietatik bik parte hartzen dute. Kasu horretan, gainera, emaitzek dispertsio handia dute; hots, **emaitzetan sakabanaketa handia dago; muturretan pilatzen dira: edo parte hartze txikia dago, edo parte hartze handia dago**, erdibideko egoera duten ikastetxerik gabe.

Ikastetxeek **familiekin komunikatzeko hizkuntzari dagokionez, eleaniztasunera** jotzen da, familien errealitateak aintzat hartuta. Ikastetxe gehienetan atzerrian jaiotako guraso kopuru adierazgarria dago, eta gehienak ISEK baxukoak dira; gogorarazi behar da, hein handian, egoera horretan dauden ikastetxeetan pentsatuta sortu zela Ikas Komunitateen proiektua. Era

berean, aurrez esandakoarekin lotuta, familia batzuen ama hizkuntza ez da dauden erkidegoko hizkuntza ofizialetako bat. Ikastetxe batzuetan 32 herrialde ezberdinetako kideak ere badaude; beste askotan ere kultura aniztasun handia dagoela iradoki dute, datu zehatza eman ez arren.

Ofizialki elebidunak diren eskualdeetan, **oro har, gaztelera da familiekin harremanetan jartzeko aukeratutako hizkuntza**. Izan ere, kasu gehienetan, bi hizkuntza ofizial dauden kasuetan gaztelaniaren ezagutza handiagoa dute gurasoek, bestearena baino: euskara, edo katalana. Are, galdetegia erantzun dutenen heren batean familia askok zailtasunak dituzte informazio batzuk gaztelaniaz ere ulertzeko. Kasu horietan, esan bezala, eleaniztasunera jotzen da, familien ama hizkuntzak (edo gehiago ezagutzen duten horietara) joaz: arabiera, ingelesa edo frantsesa, nagusiki. Kasu horietan beste familien laguntza eskatzen da, edota administrazioak jartzen duen itzulpen zerbitzuetara. Castroverde ikastetxea da salbuespena, bertan familia guztiak gaituak daudelako ikastetxeko hizkuntza behikularra erabiltzeko: galiziera.

Familiei idatziz bidaltzen zaien informazioari dagokionez, betiere testuinguru elebidunetan, ikastetxe askok ez dute eskola barruko hizkuntza behikularra baliatzen, ezta presentzia izan dezan ere; hori egiteak lan karga handitzea litzatekeela hausnartu dute batzuk. Hizkuntza ofizial bakarra duten eremuetan, aldiz, idatziz ere eleaniztasunera jotzen da kasu apur batzuetan: arabiera edota ingelesa baliatzen da, kasu horietan.

Familiei **Ikas Komunitateen proiektuaren berri modu sistematikoan** ematen zaie, oro har. Ikasturte hasierako asanbladetan gertatzen da hori, edota, ikasturtea hasita dagoenean heltzen diren familien kasuan, matrikulazioa egiten dutenean. Webgunean informazioa jasota dagoela aipatu izan dute ikastetxe batzuk, Ikasturteko Planaren eta Hezkuntza Planaren bitartez. Ikastetxe batzuetan izaera hori berresteko joera dute, dela familiekin harremana duen tutorearen bitartez, edota bestelako modutan.

Ikastetxe ia guztietan Ikasleen Guraso Elkarteak dago, baina hori ulertzeko hamaika modu daude. Kasu batean Zuzendaritza taldearen ekimenez sortu bazen ere, bertan behera geratu zen hasi eta gutxira, IGE barruko liskarren ondorioz. Beste batean, formalki osatua badago ere, apenas hartzen du parte ikastetxean. Beste bost kasutan familia gutxik hartzen dute parte IGEan, %6 eta %13 artean; kasu horietan, gehienetan, jarduerak prestatzen dituzte,

eskolaz kanpokoak kasu, eta zuzendaritzarekin harremana dute. Kasu batean, baina, IGEak zuzendaritzarekin harreman estua du ikastetxeko egunerokoan.

Azken lau ikastetxeetan gurasoen gehiengoak dago guraso elkarteetan sartuta (bi kasutan ia ehuneko ehuna), eta zuzendaritzarekin elkarlanean aritzen da ikastetxetik kanpoko jarduerak dinamizatzen eta antolatzen. Kasu batean zehaztu dute IGEak ez dela galbahe bat familien parte hartzea erregulatzeko; hots, eskola barruan egiten diren ekintzetan parte hartzen duten gurasoek ez dute IGEaren bitartez egiten. Ordea, gainontzeko hiruretan bezala, eragile aktiboa da eta elkarlanean ari da Zuzendaritzarekin. Monzongo (Hueska) Joaquin Costan inguruko eragileekin ere ari dira Zuzendaritzako kideak.

Bestetik, IGEko kideen jatorriari buruzko galdera zehatzik egon ez arren, Belaskoeneako zuzendariak jakinarazi du mugarri bat gertatu zela ikasleen gurasoen elkarteetan jatorri magrebtarra zuen emakume bat presidente izan zen garaian. "Patioko lana" egiteaz arduratzen zela nabarmendu du, gurasoak ikastetxeko jardueretan parte har zezaten; espresuki nabarmendu du emakume horrek eragin handia izan zuela Maroko, Aljeria eta Saharako familien artean, horien parte hartzea handituz. Horren harira, aipatu zuzendariak ondorioztatu du **eskolan dagoen aniztasuna IGEra eraman behar** dela, familien taldekatzeak bertara heltzen den irudia saihesteko, eta familia guztietara heldu ahal izateko.

Bestetik, dela IGEan parte hartzeagatik edota bestelako jarduera batzuetan izena emateagatik kuotarik ordaintzen denaren inguruan, **gehien-gehienetan diru bat eskatzen da, bai IGEko kide izateko bai eskolaz kanpoko ekintzetan parte hartzeko**. Familiei bideratutako ikastaro eta ekintzetarako ez da dirurik eskatzen, horretarako finantzazioa beste lekuetatik bilatzen baita, IGEaren kutxatik barne. Edonola ere, eskatzen den dirua IGEko kide izateagatik txikia da: bost eta hamabost euro bitartean ikasturteko, kasu batzuetan ikasle den seme-alaba bakoitzagatik, edo orotara.

Ikas Komunitatearekin lotutako jarduerak familiekin kudeatzen duena, lotura lana egiten duena, **gehienetan, ikastetxeko hezkuntza profesionalak dira**. Maiz Zuzendaritzako kideak dira: zuzendaria edo ikasketa burua; kasuren batean tutoreak ere sartzten dira koordinazio lan horretan. Edonola ere, badaude beste bide batzuk, tokiko beharren arabera. Sansomendin, adibidez, auzoko ijito elkartearekin harremana dute ildo horretan lan egiteko,

baita Gasteizko Udaleko auzoko kale hezitzaileekin ere, eta administrazio publikoetako Gizarte Zerbitzuetako kideekin; hots, komunitate horietan eskolako eremua gainditzen duen antolaketa eredu bat baliatzen dute.

Belaskoenean bi norabidetan egiten dute lan. Batetik, irakasle batek hartzen du ikastetxearen eta familien arteko lotura lana egiteko ardura: komunitateko koordinatzailea. Bestetik, **guraso ordezkariaren figura dago ikasgela bakoitzean**; horren ardura da gainontzeko gurasoekin harremana mantentzea, ikasgelako jardueren inguruan. Ordea, horren eraginkortasuna pertsonaren arabera dela azaldu du ikastetxeko zuzendariak. Gauza bera egiten dute Monzongo Joaquin Costa ikastetxean.

Azkenik, Zaragozako Santo Domingo ikastetxean, Sansomendin gertatzen denaren ildotik, **Udalak jarritako figura bat dago koordinazio lan horretan** laguntzen; zailtasun bereziko ikastetxea izateagatik du aitortua laguntza hori, eta, ikastetxeak dituen beharrak kontuan hartuta, familiekin lotura harreman hori egitea erabaki dute.

Ikas Komunitateetan garatzen dituzten hezkuntza jarduera arrakastatsuen gainean, hasteko, familien erabaki ahalmen eta ebaluazioarekin lotutakoak bi multzotan bana ditzakegu. Batetik, ikastetxe **guztietan Ordezkaritza Organo Gorenean familien parte hartzea bermatzen saiatzen dira**. Ia gehienetan plaza beste ordezkari dituzte, eta kasuen erdian bozketa bidez aukeratzen dituzte ordezkari horiek. Gainerako kasuetan prest dagoen gurasoa sartzen da, zuzenean, dauden hautagaiak plaza baino gutxiago baitira. Azken kasu horietan, nagusiki, familia guztien parte hartzerako zailtasunak antzeman dituzte: familien eguneroko beharrak eta askotariko egoera pertsonalak, edota hizkuntzekin dauden trabak gai burokratikoak ulertzeko.

Batzorde mistoak ere ohikoak dira ikastetxe gehienetan: ikastetxeko hezkuntzako profesionalak eta familiak dituzten batzordeak, hain zuzen ere. Zenbait kasutan batzorde batzuk egonkorak dira; kasu horretan Elkarbizitza Batzordea aipatu da behin baino gehiagotan. Bestela, beharren arabera sortzen dira batzorde horiek, edota hezkuntzako profesionalek baino osatzen ez dituzten batzorde horietara familiak gehitzen dira, adibidez, eskolako jai edo ospakizun zehatz batzuk antolatu behar direnean.

Beste parte hartzeko eremu batzuk, **asanbladak** kasu, **ez daude maila berean sustraituak**. Ikastetxeen erdian ez da halakorik egiten, inoiz ez (ikasturte

hasierakoak salbu). Beste batzuetan ohikoak dira, eta sistematizatuta daude, Joaquim Ruyra edota Montserrateko Mare de Deu eskolan kasu. Horietan asanbladak baliatzen dituzte jakiteko familiek zer formazio nahi duten egin, edota haien bestelako kezkak jasotzeko.

Beste hezkuntza jarduera arrakastatsuen artean **Talde Elkarreragileak dira sustraituen daudenak**. Ikastetxe guztietan egiten dituzte. Horiek ulertzeko askotariko moduak dauden, baina. Batzuk Haur Hezkuntzatik hasten dira, beste batzuk, aldiz, Lehen Hezkuntzako 3. mailatik 6. mailara arte... Are, taldeetan familiek duten parte hartzea ulertzeko modu asko daude. Mutur batean Joaquim Ruyram dago, familiek horietan parte hartzen dutelako, hizkuntza behikularra menperatzen ez duten arren, edota bi hizkuntza ofizialetako bakar bat ere. Are gehiago, horien parte hartzerako traba nagusia irakasleen artean dagoela aipatu dute, parte hartzaileen perfila aukeratu nahi dutelako. Horrez gain, malgutasunaren beharra nabarmendu dute ikastetxe horretan; familia batek parte hartu behar bazuen, baina azken unean ez badoa, ez da ezer gertatzen. Familien eta bestelako borondatezko parte hartzaileen bitartez eskola orduen %40 eta %60 bitartean talde elkarreragileen bitartez egiten dituzte, eta talde elkarreragileetara bideratutako denbora tarte zabal horrek errazten du familiei ondo datorkien ordua aurkitzea.

Beste muturrean ikastetxe bat dago non erabaki duten familiek ez dezatela parte hartu talde elkarreragileetan, bertako edukiak instrumentalak direlako, eta gurasoak ez direlako irakasle. Hori dela eta, ikastetxeko beste irakasle, edota irakasle eskoletako ikasleen bitartez antolatzen dituzte talde horiek.

Erantzun ohikoena, ordea, familiak talde horietan jarraikortasunez parte hartzeko duten zailtasuna da. Nahi bai, baina horien parte hartzea ez da jarraitua, eta horrek zailtzen du alde aurretik talde elkarreragileak antolatzea. Are, ikastetxe bat baino gehiagok bertan jarri du fokua: parte hartze hori handitzeko egindako ahaleginek ez dute fruiturik eman. Hori hala gertatzearen arrazoi nagusia familien eguneroko eginbeharrak aipatu dituzte: lana, batez ere.

Familien formakuntza da, gurasoen parte hartzea sustatzen duen beste jardueren artean, jarraipen adierazgarria duen beste bat. Dena den, horrek ez du talde elkarreragileen indarra. Zortzi ikastetxetan egiten dute, modu batean edo bestean. Hirutan tokian tokiko Udalek eskaintzen duten formaziora

mugatzen dira, eta urtean egun gutxi batzuetan baino ez da ematen. Aldiz, gainontzekoetan jarraikortasun handiagoa dute, ikasturte osoan. Horien artean ikastetxea dagoen erkidegoko hizkuntza ofizialak ikasteko formazioa da ohikoena, eta sustraituen dagoena. Horrez gain, familiek eskatzen dituzten bestelako jarduerak ere egiten dituzte ikastetxe batzuetan, modu puntualagoan: gidatzeko baimena ateratzeko, josten ikasteko, edota IKTekin⁴ lotutakoak. Monzongo Joaquin Costan haurrak zaintzeko zerbitzu bat jartzen dute formazioa dagoenean, IGEak antolatuta, euro batean.

Eskola ordutegia luzatzeko jarduerak ere ohikoak dira ikastetxe gehienetan. Bost ikastetxetan tutorizatutako liburutegiak dituzte, ikasleek eta haien familiek bertan parte har dezaten. Kasuren batean jarduera hori egiteari utzi diote azpiegitura arazoengatik, baina ez gogo faltagatik.

Gainontzeko hezkuntza jarduera arrakastatsuak atomizatuagoak daude ikastetxeen artean. Tertulia dialogikoak ohikoak dira ikasleen artean, baina horietan gutxitan parte hartzen dute gurasoek; aldiz, ikastetxe gutxi batzuetan familien arteko eztabaida dialogikoak egiten dituzte, interesatzen zaizkien gaietarako buruzko irakurgaien gainean. **Familia irakurleak hiru ikastetxetan** egiten dituzte. Bitan parte hartze handiegia ez duten arren, sustraitutako jarduera dela azaldu dute, eta bertan parte hartzen duten familiek oso positiboki baloratzen dutela. Hirugarrenean oso sustraitua dago.

Gaineratzekoa da ikastetxe batzuk bere hezkuntza jarduera arrakastatsuak garatuz joan direla. Hau da, Ikas Komunitateen teoriaren barruan agertzen diren jardueraz gain, Zuzendaritzako kideen ustez emaitza onak ematen dituzten jarduerak garatzen dituzte. Horiek ez dute bat egiten muin teorikoarekin, baina gainontzeko jarduerak elikatzen dituztela ondorioztatu dute Zuzendaritzako kide horiek, modu batean edo bestean. Horien artean Ruperto Medina ikastetxeko inauteriak egon daitezke; Ikas Komunitateko kideak auzo elkartearekin elkartzen dira, herriko inauterietako desfilean parte hartzeko. Ikastetxeko familien ehuneko handi batek parte hartzen duela gaineratu dute. Horrez gain, kirol jardueretan parte hartzea aipatu dute beste bakar batzuk, edota irrati saioa Belaskoenea ikastetxean, non hezkuntza komunitateko kideek parte hartzen duten.

⁴ Informazio eta Komunikazio Teknologiek

Familien parte hartzeari buruzko zailtasunen inguruan askotariko hausnarketak sortu dira, eta horietako batzuk hainbatetan errepikatu dira. Nagusia **familien denbora falta** da; hau da, familien eginbeharrek (lanak, nagusiki) zailtzen dute maiztasun handiagoz parte hartzea ikastetxe barruan. Ildo horretan sakondu du Santo Domingo ikastetxeko zuzendariak; zentro horretako familien bazterkeria egoeragatik, egunerokoa aurrera ateratzearekin nahikoa dutela hausnartu du. Behar horiek bideratuta izan arte, bestelako edozer bigarren mailan uzten dutela azaldu du. Lan egonkorra dutenen familietarako lan-baimenekin lotutako tresna bat garatzeko aukeraz mintzatu da Castroverde ikastetxeko Zuzendaritza.

Familia bakoitzaren eskola-esperientzia aipatu dute beste batzuk. Guraso askok ezagututako eskola eta Ikas Komunitateen eredua urrun daudela-eta ez dute parte hartzeko pausoa ematen, edota ikastetxea umeak zainduta egoteko eremutzat jotzen dutelako; hots, familiek hausnartzen dute ez dela zertan haien parte hartzea gertatu behar testuinguru horretan. Belaskoenean familien ezjakintasuna gaineratu dute. Haiengana heltzeko amu baten garrantzia nabarmendu dute, ikastetxeko aniztasuna barnebiltzen duen IGE baten beharraren ideian sakonduz.

Familien nekea ere aipatu du ikastetxe batek. Familien partetik eskatzen duen ahalegina nekean bihurtzen dela hausnartu dute Julian Maria Espinal Olcoz ikastetxeko kideek. Familia asko mantentzen dira Ikas Komunitate bezala amets egin zutenetik (etorkizunean nahiko luketen eskola irudikatu, eta bertara heltzeko helburuak finkatu zituztenetik) eta horrek horien parte hartzea makaldu duela gaineratu du.

Sansomendiko kideek **hizkuntzaren traba** aipatu dute. Horri aurre egiteko gaztelera eta euskara ikasteko formazioa eskaintzen dute, Paulo Freire Helduen Irakaskuntzarako Ikastetxearen bitartez. Hala eta guztiz ere, hizkuntza ofizialak ez ezagutzeak bestelako jardueretan parte hartzea zailtzen duela hausnartu dute. Aldiz, hori traba ez dela hausnartu du Montserrateko Mare de Deu ikastetxeko Zuzendaritzak. Familia parte hartzaile asko atzerrian jaio direla azaldu dute, eta alfabetatu gabe daudela; hala eta guztiz ere, haien parte hartzea ematen dela nabarmendu dute. Horretako giltzarria familiekin lotura sortzea dela gaineratu dute.

Joaquim Ruyrak azken gogoeta hori muturrera eramaten du. Familien parte hartzea lortzea "ematen duena baino asko errazagoa" dela hausnartu dute. **Arreta irakasleengan jarri du, eta horiek edozein familia ikasgelan parte hartzeari beldurra kentzearen garrantziaz.** Beldur horiek gaindituta, aldaketa gertatuz doala azaldu dute.

Beldur horren harira, bi ikastetzek aipatu dute familia batzuk **parte hartzea** ulertzen dutela **ikasgelan zer gertatzen den ikusteko bide bezala.** Horrek ikasleen ikasteko prozesua oztopa dezakeela azaldu dute; are, familia batzuei haien parte hartzearen nondik norakoak gogorarazi izan behar izan zaiela gaineratu dute. Ikastetxe horietako batek, hain zuzen, familien parte hartze hori zilegi ikusten du ikasgela gatazkatsua denean, kontrol neurri gisa, baina ez ezagutza instrumentalak lantzen direnean. Horretarako edukien berri duten pertsonen beharra ikusten du, eta, batez ere, hizkuntza behikularraren ezagutza dutenena, ikasleentzat eredu izateko.

6 ONDORIOAKETA PROPOSAMENAK

Galdetegiari erantzun dioten ikastetxeen esperientziak eta hausnarketak aintzat hartuta, eta Aranbizkarra Ikas Komunitatean garatzen dituen jardueren aurrean, ondoriozta daiteke ekimen handiko ikastetxea dela; hezkuntza jarduera arrakastatsuen garapena handia da, eta horien artean familiei zuzendutakoek pisu handia dute. Atal hau garatzeko arlo kualitatiboan sakondu beharko litzateke: ikastetxeek zer egiten duten bainoago, nola egiten duten litzateke interesgarria. Elkarrizketak ahoz egiteko asmoak horretan lagundu beharko zuen, baina aurrez aipatutako zailtasunek galarazi dute hein handian. Arrisku hori aurreikusi izan bagenu, galdetegia bestelakoa izango litzateke.

Bestetik, ezin aurrera jarraitu proposamenak baldintzatuko dituen beste huts metodologiko handi bat gogorarazi gabe. Familien inguruan aritu arren, informazio iturri nagusia ikastetxeetako hezkuntza profesionalak izan dira. Ikastetxeekin harremanetan jartzeko bidea haiengana jotzea izan zen, eta familien parte hartzea ere egoteko aukera ere planteatu zitzaien. Ordea, kasu bakarrean baino ez dira hori egiten saiatu, eta, tamalez, ezin izan zen lotu hitzordu bat. Alegia, lan honek txanponaren alde bakarra erakusten du, eta, ondorioz, ez da osoa. Beraz, lan hau bigarren azterlan baterako abiapuntu gisa

uler daiteke. Hurrengoak familien hausnarketak jaso beharko lituzke, lehen pertsonan, eta ez zuzendaritza taldeek familia horien ordezkotako gisa egiten dituzten gogoetak. Esan bezala, hori egin bitartean, lan honen ondorioak eta proposamenak tentuz ulertu behar dira, eta benetan duten dimentsioarekin hartu: errealitatearen erdia. Edonola ere, eta bildutako informazioa bildu ondoren, badaude interesgarriak diren hainbat hausnarketa, eta Aranbizkarra Ikas Komunitatera luza daitezkeenak.

- IGEa familien parte hartzea handitzeko tresna baliagarria da ikastetxe batzuetan. Ildo horretan Aranbizkarran aldaketa bat gertatu berri da, eta horren emaitzak ikusteke daude: familia batzuk kide izatetik, kuota bat ordainduta, ikastetxeko familia guztiak kide izatera pasa dira, kuotarik ordaindu gabe. **IGEaren egitura berri hori artikulatzeko moduaren araberrakoa izango dira emaitzak, baina, Kataluniako bi ikastetxeen esperientziak ikusita, emaitza onak eman ditzake.** Izan ere, emandako pausoari esker lortu da gurasoen elkarteak eskolako aniztasun osoa barnebiltzea. Gakoa aniztasun hori aktibatzeke modua izango da.

- Lerro bateko ikastetxeetan ohikoagoa da entzutea Zuzendaritza-familia harreman estua dagoela. Handiagoak den bakarren batean ere hori antzematen da, baina ez dute horren gaineko aipamenik egin. Kontuan hartuta Aranbizkarra bi lerroko ikastetxea dela, gertutasun hori beste nolabait kudeatzeko beharra ikusten dugu. Horretarako, **familiekin harremana izateke, eta horien parte hartzea aktibatzeke eta koordinatzeko figura berezi baten sorrera** egokia litzateke: ikastetxea eta familiak are gehiago lotuko lituzkeen kate-begi bat, alegia. Zaragozako Santo Domingo ikastetxeak Udalak eskainitako profesional bat bideratu dute asmo horretara; bada, Aranbizkarran horren moduko figura bat interesgarria litzateke. Figura horrek hiru hanka izango lituzke, nolabait esateke: oin bat ikastetxeko koordinazio bileretan izango luke; beste bat IGEan eta bertatik sustatzen diren ekintzetan; eta hirugarrena jolastokian, irteera orduetan, Belaskoeneako zuzendariak aipatutako "patio lana" egiteke. Horren bitartez zubi lana egiteke aukera izango luke, familien errealitateak ezagutu eta horien parte hartzerako bideak proposatzeko eta aztertzeke ikastetxearekin.

Figura hori ikastetxeko langile hezitzaileen artetik ateratzea zaila litzateke, gaur egun duten lan karga dela eta; Aranbizkarreke zuzendariak berak aitortu

du profesional taldeak ez duela gehiagorako ematen. Horrez gain, Gasteizko Udalak ez du Zaragozakoak eskaintzen duen figura hori, beraz zaila da administrazioko langile batek ardura hori hartzea. Edonola ere, pertsona hori borondatezko lana egin ez dezan, eta figurari duintasuna eskaintze aldera, Arabako Foru Aldundiko diru laguntza deialdi publiko batzuetara jo daiteke; izan ere, genero ikuspegidun sentsibilizazioa eta kultura arteko bizikidetzara sustatzera bideratutako programak edo jarduerak finantzatzeko deialdi bat ateratzen du urtero. Azken urteetan zenbait IGEk jo dute deialdi horretara, kulturartekotasunarekin lotutako proiektuak finantzatzeko.

- Kate-begi lan hori are gehiago zabaltzeko aukera egon daitekeela hausnartu dugu, batez ere Belaskoenea eta Joaquin Costa ikastetxeetako ekinbide bat kontuan hartuta: **gelako guraso ordezkaria**. Aranbizkarra Ikas Komunitateko hezkuntza jardueren kudeaketa hezkuntza profesionalen artean gero eta zabaldua dagoen bezala, gelako guraso ordezkariak ere lagunduko luke familien artean ere parte hartze horrenganako interesa sakabanatzen. Zehaztu beharko lirateke horien eginbeharrak, tutore eta familiekin arteko zubi lana egitea kasu, eta ikasturtean txandakatuko ote zen, guztien parte hartzea bilatze aldera. Izan ere, Belaskoeneako esperientziaren arabera figura horren baliagarritasuna pertsonaren interesaren arabera izan daiteke.

- Beste maila batean, familien parte hartzearen aktibazio horretan, hainbat ikastetxek aipatu dute hizkuntzaren ezagutza arazo bat izan daitekeela. Arlo horretan bi lan ildo ireki daitezke. Batetik, lan handia egiten da Aranbizkarran, euskara eta gaztelera klaseak eskainiz, bai IGEak antolatutako eskoletan, edota Paulo Freire IIIren bitartez lortutakoak. Eskola horiek, batez ere IGEak eskaintzen dituen, oso sustraituak daude, eta **formazioetara doazen familiek ikasgela barruan parte hartzeko aukera ematen dute**. Beraz, ildo horretan sakontzea interesgarria litzateke, bertara doazen gurasoak eskola barruan egiten diren jardueretan modu sistematikoan parte har dezaten, Talde Elkarreragileetan, adibidez. Saio pilotu bezala has daiteke, gurasoen, tutoreen eta ikasleen iritziak jasotzeko, eta hori sistematizatzeko aukera aztertzeko. Horrek, ondo kudeatuz gero, ahalbidetuko luke familien artean jarduera ildo horren ahoz ahoko transmisioaren bitartez parte hartzeko beldurra gainditzeko bide bat, eta balizko parte hartzearen handitze bat. Edonola, ez litzateke desitxuratu beharko gurasoen formazio programa.

Erabaki organoetan ere zenbait familiek hizkuntzarekin duten traba antzematen da. Gazteleraren ezagutza egokia ez duen pertsona batek OOGean jorratzen diren gai batzuk ulertzea zaila duela aipatu dute ikastetxe batzuetan, baita Aranbizkarreko zuzendariak ere. Arlo horretan, **Familien Asanbladek aukera eman dezakete gai horiek, OOGeko ofizialtasunetik at, modu gertuagoan eta errazagoan azaltzeko**. Ez hori bakarrik, familien nahi eta beharren gaineko informazio gaurkotua izateko aukera emango lukete, asanbladak maiz eginez gero: eskolako jaiak, formaziorako nahiak, ebaluazioa, edota eskolako egutegia bera. Halaber, horrek **erraztu dezake familiek beraiek proposatutako gaiei buruzko batzorde mistoak sortzea**.

- Talde elkarreragileak gurasoetara irekitzeko prest dauden ikastetxe batzuetan antzeman dute errazago parte hartzen dutela arratsaldean joan daitezkeenean. Ordu horretan hainbat gurasok lanaldia bukatu dutela hausnartu dute, eta horrek parte hartzea errazten duela. Beraz, **interesgarria litzateke arratsaldeko orduetan talde elkarreragile gehiago antolatzea**, parte hartzea errazteko, betiere ikastetxeak dituen aukeren barruan.

- **Eskolako eremua gainditzen duen antolaketa eredu bat** baliatzen dute ikastetxe batzuk, eta horrek familiarren **parte hartzean bertan eragin dezakeela** ondoriozta daiteke. Aranbizkarra Ikas Komunitateak ildo horretan ere lan egiten du, Iparralde gizarte etxeko kaleko hezitzaileekin, adibidez. Halaber, Aranbizkarreko Edadetuen Zentroarekin lan egiten du jarduera batzuk egiteko. Ordea, auzoan edota ikastetxeko familien eremuan bestelako eragileak egon daitezke, ikastetxera ere indar gehiagorekin eraman daitezkeenak: Aranbizkarreko Bizilagunen Elkarteak, Amaia Zentroa, migratzaileen elkarteak...

- Azkenik, komunitateari mesede, eta horren parte hartzea susta dezakeen proiektu bat jasoko dugu: eskolako irratia. Ikasgela barruko baliabide bezala hartuta, Gutierrezek (2006) azaldu du irratia ingurua ezagutzeko eta horretan eragiteko baliabidea dela. Horren harira, eta irratia komunikabide bat den heinean, gaineratzea dago irratia tresna bat dela ikasleek ezagutzen duten hori entzuleei ezagutarazteko. Ordea, asmo hori Ikas Komunitatera zabaltzeko pausoa emanaz gero, ikastetxe osoan eragiteko aukera eman dezake, dela ikasle zein familien parte hartzearen bitartez, dela ikastetxearekin lotutako informazio erabilgarria emanaz.

7 ERANSKINAK

7.1 Bibliografia eta internetgrafia

1986/82 Dekretua, Euskal Herriko Ikastegi Publikoetako Gobernu Organoetako kideak eta horien egitekoak araupetuz. *EHAA*, 74 zbk. 1986ko apirilaren 15a.

1987/66 Dekretua, Euskadiko Autonomia Elkarteko Ikasleen Guraso Elkartek araupetuz. *EHAA*, 69 zbk. 1987ko otsailaren 10a.

1/1993 Legea, otsailaren 19koa, Euskal Eskola Publikoari buruzkoa. *EHAA*, 38. zk, otsailaren 19koa, 1499-1539 orr.

236/2015 Dekretua, abenduaren 22koa, Oinarrizko Hezkuntzaren curriculuma zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzen duena, *EHAA*, 9. zk, 2016ko urtarrilaren 15ekoa.

237/2015 Dekretua, abenduaren 22koa, Haur Hezkuntzako curriculuma zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoa. *EHAA*, 9. zk, 2016ko urtarrilaren 15ekoa.

Aubert, A., Flecha, A., Flecha, R., Garcia, C., eta Racionero, S. (2008). *Aprendizaje dialogico en la sociedad de la informacion*. Bartzelona: Hipatia.

Ausubel, D.P., Novak, J.D., eta Hanesian, H. (1978). *Educational psychology: A cognitive view*. New York: Holt, Rinehart, and Winston.

Azorin, C.M. (2018) Abriendo fronteras para la inclusión: la Ecología de la Equidad, *Revista de educación inclusiva*, 11 (1) 213-228.

Bisquerra, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Madril: Editorial la Muralla.

Bolivar, A. (2006). Familia y escuela: dos mundos llamados a trabajar en comun. *Revista de Educacion*, (339), 119-146.

Bronfenbrenner, U. (1992). Ecological systems theory. Vasta, R.-ean (Ed.), *Six theories of child development: Revised formulations and current issues* (187-249 oo). Jessica Kingsley Publishers.

- Camino, I. eta Murua, H. (2012). *Hezkuntzaren Teoria eta Historia*. Madril: Delta Publicaciones.
- Chomsky, N. (1977). *El lenguaje y el entendimiento*. Bartzelona: Seix Barral.
- Chomsky, N. (1988). *Language, mind and politics*. New York: Black Rose Books.
- Cole, M., eta Scribner, S. (1977). *Cultura y pensamiento. Relación de los procesos cognoscitivos con la cultura*. Mexico: Limusa.
- Constitucion Española (1978), BOE, 311. zk, abenduaren 29koa. Berreskuratua apirilaren 21ean, 2021, hemendik: [https://www.boe.es/eli/es/c/1978/12/27/\(1\)/con](https://www.boe.es/eli/es/c/1978/12/27/(1)/con)
- CREA. (1998). Comunidades de Aprendizaje: propuesta educativa igualitaria en la sociedad de la informacion. *Aula de Innovacion Educativa*, 72. 49-51. Bartzelona:Grao.
- De Leon, B. (2011ko urriaren 20-22). *La relacion familia-escuela y su repercusion en la autonomia y responsabilidad de los niños/as*. XII Congreso Internacional de Teoria de la Educacion. Universitat de Barcelona, Bartzelona.
- Desforges, C. eta Abouchaar, A. (2003). *The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment: a literature review*. Nottingham: Department for Education and Skills Queens Printer.
- Dominguez, F.J. (2017). *Genesis y evolución de las Comunidades de Aprendizaje como modelo de inclusión y mejora educativa en Andalucía*. (Doktore Tesia, Universidad de Castilla-La Mancha-n). Berreskuratua apirilaren 14an, 2021, hemendik <https://ruidera.uclm.es/xmlui/bitstream/handle/10578/16457/TESIS%20Dom%C3%ADnguez%20Rodr%C3%ADguez.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Duque, E., Rodrigues de Mello, R. eta Gabassa, V. (2009). Aprendizaje dialogico. Base teorica de las comunidades de aprendizaje. *Aula de innovacion educativa*, (187), 37-41.

- Egido, I. (2015). Las relaciones entre familia y escuela. Una visión general. *Participación Educativa*, Segunda Época, 4 (7), 11-17.
- Eusko Jaurlaritzak. Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kultura Saila (2014). *Heziberri 2020. Hezkuntza Eredua Pedagogikoaren Markoa*. Berreskuratua martxoaren 13an, 2021, hemendik https://www.euskadi.eus/contenidos/documentacion/inn_doc_sist_educativo/eu_def/adjuntos/000009e_Pub_EJ_heziberri_2020_e.pdf
- Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Saila. Hezkuntza inklusiboa eta aniztasunari erantzuna. Berreskuratua maiatzaren 28an, 2021, hemendik <https://www.euskadi.eus/hezkuntza-inklusiboa-aniztasunaren-trataera/web01-a3hinklu/eu/>
- Feinberg, W. eta Torres, C.A. (2014). Democracia y educación: John Dewey eta Paulo Freire. *Cuestiones Pedagógicas*, 23, 29-42.
- Flecha, R. (1997). *Compartiendo palabras: el aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo*. Barcelona: Paidós.
- Flecha, R., eta Molina, S. (2015). Actuaciones educativas de éxito como base de una política educativa basada en evidencias. *Avances en supervisión educativa*, (23) Berreskuratua apirilaren 23an, 2021, hemendik https://www.researchgate.net/publication/279999465_Actuaciones_educativas_de_exito_como_base_de_una_politica_educativa_basada_en_evidencias
- Flecha, R., Padros, M. eta Puigdemívol, I. (2003). Comunidades de Aprendizaje: transformar la organización escolar al servicio de la comunidad. *Organización y gestión educativa*, (5) 4-8.
- Flecha, R. eta Puigbert, L. (2002) Las comunidades de aprendizaje: una apuesta por la igualdad educativa. *REXE: Revista de estudios y experiencias en educación*, 1 (1), 11-20.
- Freire, P. (1997). *A la sombra de este árbol*. Barcelona: Hipatia Editorial.
- Freire, P. (2012). *Cartas a quien pretende enseñar*. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva S.L.

- Gardner, H. (2005) Inteligencias múltiples. *Revista de Psicología y Educación*, 1 (1), 17-26.
- Garrido, L. (2011). Habermas y la teoría de la acción comunicativa. *Razon y palabra*, (75) Berreskuratua apirilaren 21ean, 2021, hemendik <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3688226&orden=304245&info=link>
- Gifre, M. eta Esteban, M. (2012). Consideraciones educativas de la perspectiva ecologica de Urie Bronfenbrenner. *Contextos Educativos*, (15), 79-92.
- Gonzalez, P., Reparaz, R. eta Sanz, A. (2016). *Familien parte-hartzea Nafarroako hezkuntza sisteman*. Iruña: Nafarroako Eskola Kontseilua
- Grañeras, M., Gil, N. eta Diaz-Caneja, P. (koord.) (2011). *Actuaciones de exito en las escuelas europeas*. Madril: Ministerio de Educacion.
- Gutierrez, A. (2006). Eskola-irratia, komunikabidea tresna pedagogikoa bihurtuta. *Uztaro*, 56, 87-106.
- Habermas, J. (1987). *Teoría de la acción comunicativa. Volumen 1: Racionalidad de la acción y racionalización social*. Madril: Taurus.
- Harluxet (sf) haurra eta adingabe. Harluxeten. Urtarrilaren 3an, 2021, berreskuratua hemendik www1.euskadi.net/harluxet/
- Hernandez, G. (1999). La zona de desarrollo próximo. Comentarios en torno a su uso en contextos escolares. *Perfiles educativos*, (86) Berreskuratua apirilaren 25ean, 2021, hemendik <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=13208604>
- Includ-ED Consortium (koord.) (2011). *Actuaciones de exito en las escuelas europeas*. Madril: Ministerio de Educacion, Cultura y Deporte. Subdireccion General de Documentacion y Publicaciones. Berreskuratua martxoaren 12an, 2021, hemendik <http://orientacion.catedu.es/wp-content/uploads/2014/10/actuaciones-de-exito-en-las-escuelas-europeas.pdf>
- Jaussi, M.L., eta Sancho, E. (2015). Una experiencia con grupos interactivos. *Aula de Innovación Educativa*, (241), 26-30.

- Juaristi, P. (2003). *Gizarte ikerketarako teknikak. Teoria eta adibideak*. Bilbo: EHUko argitalpen zerbitzua.
- Ladson-Billings, G. (1994). *The dreamkeepers: Successful teachers of African American children*. San Frantzisko: Jossey-Bass.
- Ley 14/1970, de 4 de agosto, General de Educacion y Financiamiento de la Reforma Educativa, *BOE*, 187. zk, abuztuaren 6koa, 12525-12546 orr.
- Ley Organica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la Educacion. *BOE*, 159. zk, uztailaren 4koa
- Ley Organica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenacion General del Sistema Educativo, *BOE*, 238. zk, urriaren 4koa, 28927-28942 orr.
- Ley Organica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa. *BOE*, 295. zk, abenduaren 10ekoa
- Ley Organica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. *BOE*, 340. zk, abenduaren 20koa, 122868-122953 orr.
- Martínez, B. eta Niemela, R. (2011). Formas de implicacion de las familias y de la comunidad hacia el exito educativo. *Revista Educacion Y Pedagogia*, 22 (56), 69-77.
- Ministerio de Educacion, Cultura y Deporte. (2014). *La participación de las familias en la educación escolar*. Berreskuratua urtarrilaren 4an, 2021, hemendik
http://www.eunec.eu/sites/www.eunec.eu/files/members/attachments/estudioparticipacion-cee_digital_r.pdf
- NBEn Asanblada Orokorra (1989), *Convencion sobre los Derechos del Niño*, Treaty Series, 1577
- Prieto, O. eta Duque, E. (2009). El aprendizaje dialogico y sus aportaciones a la teoría de la educación. *Revista Electrónica Teoría de la Educación. TESI*, 10 (3), 7-30.

- Racionero, S. eta Serradell, O. (2005). Antecedentes de las comunidades de aprendizaje. *Educar* (35), 29-39.
- Rodrigues de Mello, R. (2011). Comunidades de Aprendizaje: democratización de los centros educativos. *Tendencias pedagógicas*, (17), 3-18.
- Rubio, A. (2006). Comunidades de Aprendizaje en red. F. Lopezean (Ed.), *Transformando la escuela: Comunidades de Aprendizaje* (43-50 oo.), Grao.
- Sanchez, M. (1999). La Verneda-Sant Martí: a school where dare do dream, *Harvard Educational Review*, 69 (3), 320-335.
- Slavin, R.E. (2008). Cooperative learning, success for all, and evidence-based reform in education. *Education et Didactique*, 2 (2), 151-159.
- Sternberg, R. J. (1999). The theory of successful intelligence. *Review of General Psychology*, 3, 292-316.
- Verdeja, M. (2019). Concepto de educación en Paulo Freire y virtudes inherentes a la práctica docente: orientaciones para una escuela intercultural. *Contextos: Estudios de humanidades y ciencias sociales*, (42). Berreskuratua otsailaren 10ean, 2021, hemendik <http://revistas.umce.cl/index.php/contextos/article/view/1469>
- Vigotsky, L.S. (1996). *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Barcelona: Critica.
- Weiss, H., Bouffard, S., Bridglall, B. eta Gordon, E. (2009). Reframing family involvement in education: supporting families to support educational equity. *Equity Matters: Research Review*, (5). Berreskuratua otsailaren 4an, 2021, hemendik <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED523994.pdf>

7.2 Galdetegien erantzunak

CUESTIONARIO

Nombre de la escuela: CPI PLURILINGÜE DE CASTROVERDE

Ciudad/pueblo: Castroverde

Años como Comunidad de Aprendizaje: 10

Número de alumnos: 180

Número de familias: 150

Número de participantes en las actividades destinadas a familiares (en caso de saberlo): 12

Lengua vehicular del centro: Gallego

Lengua vehicular con las familias: Gallego

- ¿Cuál es el perfil de las familias del centro?
 - Lenguas maternas: Gallego
 - Conocimiento de las lenguas oficiales: Si
 - Becas de comedor: 155
 - Índice Socioeconómico y cultural (ISEC) Medio-bajo
- Se garantiza de alguna manera la participación de las familias en los órganos de gobierno?
 - Cantidad de representantes en el Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación: 3
 - ¿Cómo se deciden esas representantes? Votación
- ¿Cómo se les informa del proyecto a las familias? Directamente, web, circulares
- ¿Tienen AMPA?
 - En caso afirmativo, ¿cuántas personas forman parte de ella? 90
 - ¿Cuál es el papel de la AMPA en la relación entre las familias y la comunidad? Promotora de actividades, mediadora, dinamizadora...
- ¿Tenéis alguna figura que coordine las actuaciones, o sirva de enlace entre el centro y las familias? El equipo directivo y tutorías.

- ¿Las familias realizan alguna aportación económica?
 - Para formar parte de la AMPA: SI
 - Para participar de las actividades destinadas a las familias: No
 - Para las actividades extraescolares: Si
 - Para las fiestas de la escuela: No
 - Otras aportaciones: No
- ¿Cuáles son las principales Actuaciones Educativas de Éxito desarrolladas en el centro?
 - Grupos interactivos: SI
 - Participación en la evaluación y toma de decisiones:
 - El Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación: SI
 - Comisiones mixtas: SI
 - Asambleas: No
 - Formación de familiares: SI
 - Familias lectoras: Si
 - Otras actividades (¿Cuáles?) Tertulias dialógicas y apadrinamientos lectores y científicos.
- ¿Hay alguna en concreto que esté más enraizada? Si hay alguna, ¿por qué lo ha conseguido, y que resultados está dando? Tertulias. Mejora de la lectura, de la cultura universal.
- ¿Alguna con especiales dificultades? ¿Por qué puede ser? Grupos interactivos por falta de voluntarios.
- ¿Cuál es el perfil de los participantes? Madres de alumnos/as.

¿Cuáles pueden ser los mayores problemas a la hora de conseguir la participación de las familias en las actividades? ¿Cómo se podría corregir? No tienen tiempo, tienen que trabajar. Se podría corregir con permisos del trabajo.

PROPUESTA DE CUESTIONARIO

Nombre de la escuela: Escuela Joaquim Ruyra

Ciudad/pueblo: L'Hospitalet de Llobregat

Años como Comunidad de Aprendizaje: 11

Número de alumnos: 416

Número de familias: unas 300

Número de participantes en las actividades destinadas a familiares (en caso de saberlo): En un año normal, entre 150 y 200 familias

Lengua vehicular del centro: catalán

Lengua vehicular con las familias: mayoritariamente el castellano

- ¿Cuál es el perfil de las familias del centro?
 - Lenguas maternas: Tenemos unas 32 nacionalidades.
 - Conocimiento de las lenguas oficiales: Básico, y muchas veces sin competencia en ninguna de las dos lenguas
 - Becas de comedor: 256
 - Índice Socioeconómico y cultural (ISEC): Escuela de Máxima Complejidad
- Se garantiza de alguna manera la participación de las familias en los órganos de gobierno? Por supuesto.
 - Cantidad de representantes en el Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación (5 familiares. Nuestro Consejo Escolar está formado por 15 personas).
 - ¿Cómo se deciden esas representantes? Mediante votación.
- ¿Cómo se les informa del proyecto a las familias? El proyecto de comunidades de aprendizaje, junto a las actuaciones educativas de éxito, se presenta tanto en las jornadas de puertas abiertas previas a la preinscripción como en las reuniones generales de padres durante cada curso escolar.
- ¿Tienen AMPA? Sí

- En caso afirmativo, ¿cuántas personas forman parte de ella? En la actualidad son socias del AMPA el 99% de las familias.
- ¿Cuál es el papel de la AMPA en la relación entre las familias y la comunidad? El papel del AMPA es el de organización que ayuda a la escuela. Nunca se usa como filtro para la participación en la escuela, sino que trabaja de manera coordinada con nosotros para conseguir el éxito educativo de todo el alumnado.
- ¿Tenéis alguna figura que coordine las actuaciones, o sirva de enlace entre el centro y las familias? Tenemos la organización típica de las AMPA, presidente, secretaria y vocales.
- ¿Las familias realizan alguna aportación económica?
 - Para formar parte de la AMPA: Sí
 - Para participar de las actividades destinadas a las familias: Normalmente no.
 - Para las actividades extraescolares: En algunas actividades sí.
 - Para las fiestas de la escuela: No
 - Otras aportaciones: Las familias usan el servicio de socialización de libros de texto que organiza el AMPA. El servicio consiste en pagar una pequeña cuota para beneficiarse del reciclado de libros de texto (se usan durante varios cursos los mismos).
- ¿Cuáles son las principales Actuaciones Educativas de Éxito desarrolladas en el centro? (supongo que esta pregunta es en relación con las familias).
 - Grupos interactivos - Sí
 - Participación en la evaluación y toma de decisiones: Sí
 - El Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación: Sí
 - Comisiones mixtas: Sí
 - Asambleas: Sí
 - Formación de familiares: Sí
 - Familias lectoras. No
 - Otras actividades (¿Cuáles?) Extensión del tiempo de aprendizaje (este año en concreto no, pero otros años hemos abierto la biblioteca tutorizada por las tardes con voluntarios del AMPA).

- ¿Hay alguna en concreto que esté más enraizada? Si hay alguna, ¿por qué lo ha conseguido, y que resultados está dando? La más desarrollada son los grupos interactivos. Trabajamos mediante grupos interactivos entre el 40% y el 60% del horario lectivo, cosa que hace que sea muy fácil participar a cualquier hora en el centro.
- ¿Alguna con especiales dificultades? No ¿Por qué puede ser?
- ¿Cuál es el perfil de los participantes? Cualquier. Invitamos a todas las familias a participar.
- ¿Cuáles pueden ser los mayores problemas a la hora de conseguir la participación de las familias en las actividades? Como se podría corregir? El mayor problema es el propio profesorado, que intenta seleccionar el perfil del voluntario y muestra reticencias ante algunos perfiles. También es importante la flexibilidad (si una familia falta el día que se comprometió a venir a ayudarnos no pasa nada). Todo esto se va consiguiendo cambiar progresivamente cuando perdemos los miedos a dejar colaborar a cualquier familiar en nuestras aulas.
- ¿Alguna reflexión final?
Es mucho más fácil de lo que parece. Este año con las restricciones por la pandemia estamos sufriendo las dificultades de no tener voluntariado en el centro.

CUESTIONARIO

Nombre de la escuela: Mare de Déu de Montserrat

Ciudad/pueblo: Terrassa (Barcelona)

Años como Comunidad de Aprendizaje: 20 años

Número de alumnos: 217

Número de familias: 120

Número de participantes en las actividades destinadas a familiares (en caso de saberlo): 80 familias

Lengua vehicular del centro: catalán

Lengua vehicular con las familias: castellano/ árabe

- ¿Cuál es el perfil de las familias del centro?
 - Lenguas maternas: árabe coloquial (darija) y en algunas familias wolof
 - Conocimiento de las lenguas oficiales: poco
 - Becas de comedor: 70 alumnos
 - Índice Socioeconómico y cultural (ISEC) bajo
- Se garantiza de alguna manera la participación de las familias en los órganos de gobierno?
 - Cantidad de representantes en el Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación: 5 madres
 - ¿Cómo se deciden esas representantes? Se votan
- ¿Cómo se les informa del proyecto a las familias? En asamblea de escuela
- ¿Tienen AMPA? si
 - En caso afirmativo, ¿cuántas personas forman parte de ella? 7
 - ¿Cuál es el papel de la AMPA en la relación entre las familias y la comunidad? Organizar las extraescolares y las actividades solidarias
- ¿Tenéis alguna figura que coordine las actuaciones, o sirva de enlace entre el centro y las familias? Si, la directora y la jefa de estudios
- ¿Las familias realizan alguna aportación económica? Si

- Para formar parte de la AMPA: 8 euros x curso y por niño
- Para participar de las actividades destinadas a las familias:--
- Para las actividades extraescolares: 15 euros al año
- Para las fiestas de la escuela--
- Otras aportaciones: 98 euros de material al año por niño
- ¿Cuáles son las principales Actuaciones Educativas de Éxito desarrolladas en el centro? TODAS
 - Grupos interactivos si, de p3 a 6o
 - Participación en la evaluación y toma de decisiones:
 - El Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación
 - Comisiones mixtas: comisión mixta de convivencia
 - Asambleas si
 - Formación de familiares si
 - Catalán básico y catalán avanzado
 - Carné de conducir
 - Formación en las TAC y gsuite avanzado
 - Tertúlia literaria dialógica de clásicos universales
 - Otras actividades (¿Cuáles?)
- ¿Hay alguna en concreto que esté más enraizada? Si hay alguna, ¿por qué lo ha conseguido, y que resultados está dando?

Todas las formaciones funcionan correctamente des de que empezamos en el mes de noviembre, tenemos la ayuda de la Técnica de integración social y la mediadora árabe que contratamos con dinero del colegio. Pedimos responsabilidad de asistir a las clases y si las ausencias no están justificadas ya no se puede participar más en la actividad ya que tenemos lista de espera.
- ¿Alguna con especiales dificultades? ¿Por qué puede ser? En todas tenemos dificultades, no es una tarea fácil pero desde dirección insistimos a las madres de hacer formación y asistir a las clases. También hacemos muchas asambleas para que las madres decidan, escogan todo aquello que quiran hacer, hasta el horario en que li quieren realizar.
- ¿Cuál es el perfil de los participantes? La mayoría son madres analfabetas que están aprendiendo la lengua del país de acogida.

- ¿Cuáles pueden ser los mayores problemas a la hora de conseguir la participación de las familias en las actividades? ¿Cómo se podría corregir?

La clave es el vínculo con las familias, gracias a ser comunidad de aprendizaje y realizar las AEE la escuela está abierta a la participación en las aulas y las madres se sienten que forman parte del proyecto educativo. También celebramos sus fiestas y las trabajamos en el aula (ramadán, fiesta del cordero, las puertas del cielo) etc

CUESTIONARIO

Nombre de la escuela: CEIP Joaquín Costa

Ciudad/pueblo: Monzón

Años como Comunidad de Aprendizaje: 18

Número de alumnos: 419

Número de familias: 314

Número de participantes en las actividades destinadas a familiares (en caso de saberlo):

Lengua vehicular del centro: Español e Inglés

Lengua vehicular con las familias: Español

- ¿Cuál es el perfil de las familias del centro?
 - Lenguas maternas: Español, francés, inglés, árabe,
 - Conocimiento de las lenguas oficiales:
 - Becas de comedor: 49
 - Índice Socioeconómico y cultural (ISEC)
 - Se garantiza de alguna manera la participación de las familias en los órganos de gobierno?
 - Cantidad de representantes en el Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación
- Cuatro
- ¿Cómo se deciden esas representantes?

Presentan candidatura y por votación.

Cuando se trata de las comisiones se admiten todos los interesados.

En el observatorio de convivencia participan dos padres

- ¿Cómo se les informa del proyecto a las familias?

En la reunión de puertas abiertas cuando se presenta el centro para que sea su elección. Participamos todos los coordinadores de las distintas comisiones.

En la reunión de final de curso para las familias que acceden al centro por primera vez, se les da la bienvenida algunos consejos para el verano, se les emplaza para la de inicio de curso y,

En las reuniones de inicio de cada curso escolar que son por nivel, participan los tutores, especialistas y en el guión inicial se presentan los proyectos.

En la página web del colegio está colgada la información y también se les remite a ella.

- ¿Tienen AMPA? Sí.
 - En caso afirmativo, ¿cuántas personas forman parte de ella? Elevado porcentaje.

Si. Es muy activa.

- ¿Cuál es el papel de la AMPA en la relación entre las familias y la comunidad?

Es un papel muy activo se preocupan de hacer partícipes a todas las familias. Programa conjuntamente con miembros de nuestra comunidad. Organiza actividades y formación en función de las necesidades que se detectan o de las iniciativas que tienen que ver con nuestro proyecto educativo.

- ¿Tenéis alguna figura que coordine las actuaciones, o sirva de enlace entre el centro y las familias?

La directora del centro y la presidenta del AMPA.

El colegio dispone de una plataforma de comunicación Tokapp para comunicarse con todas las familias.

Este año de pandemia además cada clase tiene una delegada que transmite la información para todas las familias de su grupo-aula. Han creado un whatsapp y se ocupan de que la información llegue a cada una de ellas.

Llega la información por dos cauces diferentes para asegurarnos que la comunicación sea efectiva.

- ¿Las familias realizan alguna aportación económica?

- Para formar parte de la AMPA: Cuota anual 15 .
- Para participar de las actividades destinadas a las familias:

Siempre son gratuitas y se organiza servicio de guardería con el coste de 1 para atender al alumnado que lo necesite el precio lo fija el propio AMPA.

- Para las actividades extraescolares:

Cada extraescolar tiene su coste y se realiza dentro del recinto escolar con un horario que viene a conciliar la vida familiar.

- Para las fiestas de la escuela

Se organizan de forma gratuita para todos. Las familias y maestros pagamos por el bocadillo, bebida y postre que vamos a consumir. El resto de actividades son a coste cero para los participantes.

- Otras aportaciones:

- ¿Cuáles son las principales Actuaciones Educativas de Éxito desarrolladas en el centro?

- Grupos interactivos

Hasta que la pandemia cambio nuestra escuela, los grupos interactivos se desarrollaron en todos los niveles.

La decisión de ser un centro con proyecto British Council llegó a modificar metodologías y agrupamientos.

En los últimos años se mantuvieron en Educación Infantil y en el área de Educación Física en Primaria.

- Participación en la evaluación y toma de decisiones:
 - El Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación
 - Claustro

 - Comisiones mixtas

- Asambleas

- Formación de familiares

Se organizan desde el colegio y desde el AMPA

- Familias lectoras.

Nuestro centro ha participado desde hace muchos años en las distintas formaciones que tienen que ver con la dinamización de bibliotecas, el fomento de la lectura y la escritura. Contamos con una colaboración y participación muy importante por parte de las familias. Acuden al centro a la formación que se ha propuesto, encuentro con ilustradores, autores, cuentacuentos... Participan en actividades que se proponen desde la comisión de biblioteca de la que también forman parte.

En los primeros años teníamos un club de lectura con las familias en horario lectivo de forma que promovíamos que pudieran participar el mayor número de familiares, la periodicidad era mensual. Hicimos tertulias conjuntamente con toda una clase y algunas familias que habían compartido lectura dentro del horario lectivo, con el cambio al horario continuo se realizan en una tarde acordada y tanto las familias como el alumnado acuden por elección.

En nuestro centro las tertulias dialógicas se realizan, pero la selección de los libros tiene que ver con literatura infantil relevante; no somos tan puristas en elegir títulos de la literatura universal, aunque en algún momento si incluimos alguno de esos títulos.

Hay una alta participación en la dinamización de la afición por la lectura, de la lectura por placer y presentar distintos tipos de libros de ficción y no ficción con un alto valor literario e informativo.

- Otras actividades (¿Cuáles?)

Teatro. El grupo de teatro, la participación de familias (en los cuatro últimos años exalumnos forman parte de este grupo) y últimamente también parte de nuestro alumnado llevan preparando, representando una obra de teatro por curso. También participan en actuaciones que les proponemos relacionada con las actividades de centro.

Participación en actividades de ciudad (Consejo de la infancia y la adolescencia, entre otras) y con asociaciones locales.

Coros escolares y Cantania. Son dos programas que hemos incorporado recientemente por ser dos actividades que tienen un gran reconocimiento social y persiguen la cohesión de grupo.

- ¿Hay alguna en concreto que esté más enraizada? Si hay alguna, ¿por qué lo ha conseguido, y que resultados está dando?

La organización por comisiones que nos permite planificar actuaciones y acciones que reviertan en todo el centro y en toda la comunidad educativa. Existen 4 comisiones estables: Biblioteca, Convivencia e Igualdad, Culturales, T.I.C./T.A.C. El intercambio de información, aunar objetivos, esfuerzos e ideas hace que se mejore nuestro colegio y el proceso de enseñanza aprendizaje. Existen otras que crean una dinamización socioeducativa en coordinación con familias:

-La comisión de teatro que formaron las familias ha seguido proponiendo una representación anual preparada especialmente para nuestro alumnado. Miembros de esta comisión forman parte de otras formaciones teatrales que también actúan en la ciudad. En la representación de uno de los eventos de la ciudad El Homenaje a Montrodon participan miembros de este grupo y alumnado de nuestro centro.

- Hemos apostado por ser ecoescuela y tenemos un comité verde que toma decisiones con representación de todos los niveles del alumnado.

En este momento, en estos últimos años que la ciudad ha apostado por ser Ciudad amiga de los niños la participación de nuestro alumnado y exalumnado ha sido la más alta. Está claro que hemos ido practicando e inculcando una cultura de la participación, de creer en la transformación a partir de pequeñas acciones.

- ¿Alguna con especiales dificultades? ¿Por qué puede ser? Participantes de diferentes etnias. Es difícil por diversas cuestiones socioeconómicas / laborales que acudan al centro.
- ¿Cuál es el perfil de los participantes?

Familias de alumnado presente o pasado que mantienen viva su relación con el colegio.

- ¿Cuáles pueden ser los mayores problemas a la hora de conseguir la participación de las familias en las actividades? ¿Cómo se podría corregir?

El cambio de horario a jornada continua (el alumnado acude al centro de 9 a 14 horas como horario lectivo) hizo que disminuyera la participación de algunas familias. El actual estado de pandemia con la dificultad de circulación en centro de personal ajeno al mismo lo dificulta aún más.

CUESTIONARIO

Nombre de la escuela: CEIP Santo Domingo

Ciudad/pueblo: Zaragoza

Años como Comunidad de Aprendizaje: 17 años

Número de alumnos: Ahora mismo un poco bajo. Una vía. 190 alumnos.

Número de familias: 90-94 familias. Algunas con hasta seis alumnos en el centro.

Número de participantes en las actividades destinadas a familiares (en caso de saberlo): Dato concreto es difícil, y más ahora, con la situación pandémica. Pero aquellas que colaboran activamente de alguna manera, en alguna actividad, serán 25 familias.

Lengua vehicular del centro: Español.

Lengua vehicular con las familias: Muy diversa, y va cambiando. Hace unos años un 60% solo árabe. Alumnado español con padre y madre nacidos en España es testimonial, menor al 5%. Hay volumen importante de alumnado árabe, sobre todo marroquí y argelinos. Alguna familia tunecina. Familias de Nigeria, Gambia, Senegal. Ahora más familias sudamericanas: Venezuela, Nicaragua, El Salvador, Ecuador, Ecuador. Se ha reducido bastante el porcentaje de familias centroeuropeas: rumanos y búlgaros. A día de hoy rondarán el 8 o el 10% del centro. También hay familias de origen asiático: China, Bangladés, Paquistán. Aunque muchos son, con su documentación en regla, españoles, nos interesa que las familias tengan como lengua materna el español, y como lengua vehicular en sus domicilios. Ahora, al aumentar el volumen de familias latinoamericanas es mayor, pero sigue siendo escaso.

- ¿Cuál es el perfil de las familias del centro?
 - Lenguas maternas: Como se puede deducir de las nacionalidades son muchas. La principal problemática es de las familias cuyo idioma materno no tenga raíz latina, o grafía no latina.
 - Conocimiento de las lenguas oficiales: Varía el conocimiento y el interés. Hay un porcentaje de familias árabes, sobre todo madres,

que no tiene una vida social muy activa, y se relacionan únicamente con otras familias árabes. Pasan diez años y no tienen conocimiento del castellano. Hay familias de estudios superiores en sus países de origen, pero podríamos hablar de un 20% de familias con problemas serios de comprensión, que hay que hacer uso de servicios de interpretación del Gobierno de Aragón para ponernos en contacto con ellos, o transmitir informaciones un poco complejas.

- Becas de comedor: Comensales 84, de los cuales son todos beneficiarios de beca, salvo tres. Hay becados del Gobierno de Aragón, y hay otros que reciben del Ayuntamiento de Zaragoza. Puntualmente hay algunos que reciben ayudas puntuales de asociaciones, por haberse matriculado una vez iniciado el curso. La movilidad es grande. Entre bajas y altas un 30% de la matrícula cambio durante un curso. De un grupo de 6 de primaria, aquellos que se mantienen de 1º son 6, y desde infantil 2.
- Índice Socioeconómico y cultural (ISEC): Generalmente el cultural es medio, o medio bajo. El económico es bajo, o muy bajo.
- Se garantiza de alguna manera la participación de las familias en los órganos de gobierno? La representación se rige por las bases normativas nacionales, de elección de representantes en el Consejo Escolar, pero la verdad es que la movilidad es un problema. Varias veces ha sucedido que representantes del Consejo Escolar se trasladan a otro centro, o han sido ingresados en prisión.
 - Cantidad de representantes en el Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación. Debería haber cinco, pero a día de hoy hay uno.
 - ¿Cómo se deciden esas representantes? Mediante presentación voluntaria, y, en caso de haber más de los necesarios, a través de votación.
- ¿Cómo se les informa del proyecto a las familias? Al formalizar la matrícula el equipo directivo le explica el funcionamiento del centro, y de las opciones que tienen de colaborar, y la participación de voluntarios y personal no docente. Se le traslada el interés del centro para su

participación en cualquier iniciativa. La propia dinámica hace que esta invitación se renueve y se refrende.

- ¿Tienen AMPA? Hay AMPA de forma formal con mucho interés del centro, pero se disolvió entre denuncias cruzadas. No hay interés muy claro en la participación más formal de representación del grupos de padres y madres. Se está intentando revertir, pero no resulta fácil, por falta de interés, o por otras preferencias.
 - En caso afirmativo, ¿cuántas personas forman parte de ella?
 - ¿Cuál es el papel de la AMPA en la relación entre las familias y la comunidad?
- ¿Tenéis alguna figura que coordine las actuaciones, o sirva de enlace entre el centro y las familias? Hay una figura muy importante. Hay un programa del Ayuntamiento de Zaragoza desde hace muchos años que es el PIEE: Programa de Integración de Espacios Escolares. El Ayuntamiento de Zaragoza promueve actividades extraescolares en algunos centros, con unas cuotas simbólicas o inexistentes, como es nuestro caso. Esta figura, esta coordinadora, está en el centro de hace cerca de 20 años, y se ha usado como enlace para la colaboración con otras entidades que realizan actividades complementarios, talleres, y que se han ido acoplado y haciendo colaboraciones, algunas también muy longevas. Se ha desarrollado un tejido asociativo, y esta figura, aparte de su relación con el equipo directivo y el claustro, es una persona muy clave en este centro.
- ¿Las familias realizan alguna aportación económica?
 - Para formar parte de la AMPA: No hay.
 - Para participar de las actividades destinadas a las familias: No
 - Para las actividades extraescolares: No
 - Para las fiestas de la escuela: No
 - Otras aportaciones: En alguna ocasión muy puntual, en alguna salida concreta, alguna actividad complementaria en horario lectivo, se pide de manera simbólica uno o dos euros. Pero nunca es objeto de exclusión si existe interés por parte del alumno.
- ¿Cuáles son las principales Actuaciones Educativas de Éxito desarrolladas en el centro?
 - Grupos interactivos: Se hacen desde hace tiempo y funcionan bien, con el hándicap de la continuidad de un voluntariado

familiar constante e interesado. También hay otro tipo de voluntariado: docentes retirados, Universidad... Estas acciones es una de las actuaciones fuertes. De vez en cuando hay que hacer algún reseteo, para hacer un buen uso de los grupos interactivos.

- Participación en la evaluación y toma de decisiones: La evaluación se hace de manera mediada, pero fundamentalmente por parte de los equipos docentes. Hay participación de escucha con otros voluntarios, pero en las familias es testimonial, por la escasa participación en el trayecto curricular.
 - El Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación: No
 - Comisiones mixtas: No
 - Asambleas: No
 - Formación de familiares: En el centro se han hecho, tanto a nivel, con el apoyo de equipo de orientación psicopedagógica, se han hecho tareas de formación de familiares puntuales: seminarios, cursos de formación sobre pautas de comportamiento, salud en el hogar, hábitos de higiene y alimentación, formaciones propias de idioma... Ahora hay curso de costura, y una formación de corte y confección, por ejemplo. Hay que ser permeables, y ver si una iniciativa ha cumplido un ciclo, para dejar hueco a otras.
 - Familias lectoras. Si hay, en una sala de familias, para dar respuesta a necesidades que vayan surgiendo. En ese lugar se hacen las familias lectoras, la costura...
 - Otras actividades (¿Cuáles?). Las tertulias dialógicas tienen un peso importante, particularmente a partir de 3º de Primaria. También hay bibliotecas tutorizadas.
- ¿Hay alguna en concreto que esté más enraizada? Si hay alguna, ¿por qué lo ha conseguido, y que resultados está dando? Las actividades de lectura en familia tienen, no un éxito de mucho volumen de gente, pero si tiene un arraigo y cariño por parte de las familias. Gusta que se haga, aunque no se participe. Hay que tener en cuenta es difícil testar un programa, porque el número de participantes no permanece muchos años. Es difícil sacar conclusiones por la citada movilidad. Los programas de lectura y

colaboración de familias son muy aceptados. Hubo otro programa de colaboración de Lengua Árabe y Cultura Marroquí. Estuvo 8-9 años, pero también decayó. Los programas deportivos también tienen éxito en la colaboración con las familias. Las actividades deportivas tienen mucho empuje.

- ¿Alguna con especiales dificultades? ¿Por qué puede ser? Se intentó arrancar con fuerza un programa de yoga, y no ha tenido el desarrollo que se esperaba.
- ¿Cuál es el perfil de los participantes? Se ha ido educando bastante a las familias. La transmisión a través del boca a boca hace mucho. Por la experiencia que tenemos las familias árabes en un principio no son, o no eran, de las más participativas en la vida escolar, quizás porque en sus países de origen no han conocido eso. Otras familias si tienen otro perfil diferente, pero el trabajo de acogida de las familias árabes está dando sus frutos, y se van acomodando, y va habiendo una participación más abierta, así como las familias de Sudamérica, no así las de Centroamérica.
- ¿Cuáles pueden ser los mayores problemas a la hora de conseguir la participación de las familias en las actividades? ¿Cómo se podría corregir? Influye mucho la situación personal de las familias. Aquellos que tienen que buscarse el comer o el dormir a diario, es difícil que participen, pero al conseguir estabilidad si se pueden plantear otras cosas. Al tener tranquilidad en la vida personal facilita la participación.

GALDETEGIA

Ikastetxearen izena: Ruperto Medina HLHI

Hiria/herria: Portugalete

Urteak Ikas Komunitate bezala: 1995. urtetik

Ikasle kopurua: 157

Familia kopurua: 115 inguru

Ekintzetan parte hartzen duten familiarrak (jakinez gero): Gehiengo zabala, batzuetan edo besteetan.

Irakasteko baliatutako hizkuntza: EUSKARA

Gurasoekin komunikatzeko hizkuntzak: GAZTELERA

- Zeintzuk dira ikastetxeko familien ezaugarriak?
 - Ama hizkuntzak: Denek dakite gaztelera, baina badaude haien etxean beste hizkuntza batean komunikatzen diren familiak: jatorri txinatarra dutenak, nigeriarrek, errumaniarrak, marokoarrak, nagusiki.
 - Hizkuntza ofizialen ezagutza: Gaztelera guztiek, euskaraz gutxi
 - Jantokiko bekak: 120 inguru
 - Indize Sozio-ekonomiko eta kultural (ISEK) maila: Ertain-baxua. Baxuagoa ertaina baino.
- Nolabait bermatzen da familien parte hartzea agintaritza organoetan? OOG, hauteskunde bitartez.
 - Eskola Kontseiluan edo Ordezkaritza Organo Gorenean zenbat kide?
 - Nola antolatzen dira horretarako hauteskundeak?
- Nola ematen zaie familiei proiektuaren berri? Asanblada bat egiten da ikasturte hasieran, eta bertan proiektuen berri ematen zaie, eta dena azaltzen zaie. Bi urteko gelan hasten direnekin bilera bat egiten da, ekainean. Hor azaltzen zaie dena. Horrez gain, familia batek matrikulatu nahi duenean ikastetxearen proiektua azaltzen zaie.
- Ikasleen Gurasoen Elkarterik (IGE) al dago? Bai

- Hala bada, zenbat kide ditu? 15 familia inguru; aurten nabarmen igo dira.
- Zein da IGEaren papera familia eta ikastetxearen arteko harremanean? Ekintza guztietan parte hartzen du ikastetxearekin. Dena egiten dugu elkarrekin.
- Jarduerak koordinatzen dituen, edo familien eta ikastetxearen arteko lotura gisa lan egiten duen figurarik al duzue? Zuzendaria.
- Familiek ekarpen ekonomikorik egiten al dute?
 - IGEko kide izateko: Bai, oso txikia. Bost euro ume bakoitzeko.
 - Senideei bideratutako jardueretan: Ez (eta jarduera asko egiten dituzte: Mindfulness, familian jolastea...). Diru laguntzak bilatzen dira, hori doakoa izan dadin. Horretarako literatura asko egiten dugu.
 - Eskolaz kanpoko jardueretan: Bai
 - Eskolako jaietan: Ez
 - Bestelako ekarpenik:
- Zeintzuk dira ikastetxean garatu dituzuen Arrakastazko Hezkuntza Jarduera nagusiak? Lehenik eta behin, nahiko Ikas Komunitate *ligh* bat gara. Jarduera arrakastatsuak oso ondo daude, baina beste asko daude, eta horiek ere arrakastatsuak dira. Alegia, Ikas Komunitateetatik kanpoko jarduerak ere egiten ditugu.
 - Talde elkar-eragileak. Bai, baina familien parte hartzea gabe. Euskara duten borondatezko pertsonekin egiten dugu: institutuko ikasleak... Familiek ez dute parte hartzen, ez direlako irakasleak.
 - Erabaki organoetan parte hartzea:
 - Eskola Kontseilua edo Ordezkaritza Organo Gorena. Bai
 - Batzorde Mistoak. Bai
 - Asanbladak. Bai
 - Familien formakuntza, Portugaleteko Udalak eskainitakoak.
 - Beste jarduera batzuk (Zeintzuk?) Jarduera osagarriak daudenean parte hartzen dute; eztabaida literarioetan, baina ez zertan klasikoak; elkarbizitza behatokian; egunerokotasunean, baina ikasgeletan sartu gabe.

- Ikas Komunitateenak ez diren bestelako jarduerak ere baditugu: Eleaniztasuna, STEAM, Bikaintasunerantz... Parte hartzen dugu Hezkuntza Sailean agertzen diren proiektu guztietan. Horrez gain, patioan proiektu polit-polit bat dugu, denek guztien artean jolas dezaten: jolas baten inguruan, haiek jasoz, hain materiala zainduz, egunero kirol ezberdina... Ez dira Ikas Komunitateenak izango, baina izugarri gustatzen zaie, eta arrakastatsuak dira. Auzo osoarekin kolaboratzen dugu: Auzo Elkartearekin, Institutuarekin... Institutukoak etortzen dira, eta laborategiko esperimentuak egiten dituzte bost urteko umeekin, adibidez.
- Ekintzaren bat sustraituagoa dago, besteak baino? Hala bada, zergatik uste duzue gertatu dela hori, eta ze emaitza izaten ari da? Eztabaida dialogikoak oso sustraitua daude; ia astero egiten dugu bat. Familiekin ez bada apadrinamiento lector delakoa asko gustatzen zaie ikasleei. Ikastetxea irekitzeak harrera ona du familien artean. Inauterietan mundiala egiten dugu: herriko larunbateko desfilean parte hartzen dugu, eta inguruko herrietan ere. Ehun pertsona baino gehiago joan ohi gara. Eta Santo Tomas Azoka asko gustatzen zaie, eta asko kolaboratzen dute. Ondo ateratzen dira guztiei jaia gustatzen zaielako. Azokan jasotako dirua elkarte bati ematen diogu, haurrei laguntzeko asmoa duen bati.
- Ekintzaren batekin zailtasunak izan dituzue? Zergatik uste duzue gertatu dela? Orain ez dut bakar bat ere gogoratzen. Gauza batzuk leku batean emaitza ona dute, eta beste batzuetan ez: Haur Hezkuntzan bai, eta Lehen Hezkuntzan ez...
- Zein da parte hartzaileen perfila? Familien perfila asko aldatu da azken sei urteetan. Orain askoz parte hartzaileagoak dira. Aurretik A Eredua zegoen, eta migratzaile asko zeuden. Eredua aldatu genuen, eta familien perfila ere aldatu zen. Etorkinak daude, baina auzokoak dira gehienak eta parkean daude...
- Zein da duzuen arazo nagusia familien parte hartzea lortzerakoan Ikas Komunitate izateagatik dituzuen ekintzetan? Nola zuzen liteke?

GALDETEGIA

Ikastetxearen izena: OTXARTAGA

Hiria/herria: ORTUELLA

Urteak Ikas Komunitate bezala: 4 (orain dela 5 urte ez gaudela parte hartzen)

Ikasle kopurua: 200

Familia kopurua: 169

Ekintzetan parte hartzen duten familiarak (jakinez gero):

Irakasteko baliatutako hizkuntza: EUSKARA

Gurasoekin komunikatzeko hizkuntzak: EUSKARA ETA GAZTELERA

- Zeintzuk dira ikastetxeko familien ezaugarriak?
 - Ama hizkuntzak: GAZTELERA BATEZ ERE
 - Hizkuntza ofizialen ezagutza: EUSKARA GUTXI
 - Jantokiko bekak: %50 GUTXI GORA BEHERA
 - Indize Sozio-ekonomiko eta kultural (ISEK) maila: ERTAINA-BAXUA
- Nolabait bermatzen da familien parte hartzea agintaritza organoetan?
OOG
 - Eskola Kontseiluan edo Ordezkaritza Organo Gorenean zenbat kide?
FAMILIAK 12, IRAKASLEAK 13, UDALA 1, EZ IRAKASLE 1
 - Nola antolatzen dira horretarako hauteskundeak? 2 URTERIK BEHIN
- Nola ematen zaie familiei proiektuaren berri? IKASTURTE PLANA, HEZKUNTZA PLANA
- Ikasleen Gurasoen Elkarterik (IGE) al dago? BAI
 - Hala bada, zenbat kide ditu? 8-10
 - Zein da IGEaren papera familia eta ikastetxearen arteko harremanean? EKINTZA ASKOTAN PARTE HARTZEN DUTE:

HAMAIKETAKO OSASUNGARRIA, KULTURA ASTEA, LIBURU
EGUNA...

- Jarduerak koordinatzen dituen, edo familien eta ikastetxearen arteko lotura gisa lan egiten duen figurarik al duzue? **IKASKETA BURUA**
- Familiek ekarpen ekonomikorik egiten al dute? **BAI**
 - IGEko kide izateko: **BAI**
 - Senideei bideratutako jardueretan: **BAI**
 - Eskolaz kanpoko jardueretan: **BAI**
 - Eskolako jaietan: **BAI**
 - Bestelako ekarpenik:
- Zeintzuk dira ikastetxean garatu dituzuen Arrakastazko Hezkuntza Jarduera nagusiak?
 - **Talde elkar-eragileak.**
 - Erabaki organoetan parte hartzea:
 - **Eskola Kontseilua edo Ordezkaritza Organo Gorena**
 - **Batzorde Mistoak**
 - **Asanbladak**
 - **Familien formakuntza**
 - Familia irakurleak
 - Beste jarduera batzuk (Zeintzuk?)
- Ekintzaren bat sustraituagoa dago, besteak baino? Hala bada, zergatik uste duzue gertatu dela hori, eta ze emaitza izaten ari da?
- Ekintzaren batekin zailtasunak izan dituzue? Zergatik uste duzue gertatu dela?
- Zein da parte hartzaileen perfila?
- Zein da duzuen arazo nagusia familien parte hartzea lortzerakoan Ikas Komunitate izateagatik dituzuen ekintzetan? Nola zuzen liteke?

GALDETEGIA

Ikastetxearen izena: Belaskoenea HLHI

Hiria/herria: Irun

Urteak Ikas Komunitate bezala: 2004tik

Ikasle kopurua: 259 ikasle

Familia kopurua: 190 inguru

Ekintzetan parte hartzen duten familiarrak (jakinez gero): Ikasgela bakoitzeko familia delegatu bat dago, eta Elkarbizitza Batzorde Mistoan beste 3 familiek parte hartzen dute. Lehen mailatik zortzi bat familiak ere sartu dira. Kulturartekotasun jaialdian parte hartze handiagoa dago, aste batez, baina ez da beste Ikas Komunitate batzuetan dagoena.

Irakasteko baliatutako hizkuntza: Euskara

Gurasoekin komunikatzeko hizkuntzak: Gaztelera, agiri guztiak elebidunak diren arren. Zenbaitetan haien frantsesez, ingelesez eta arabieraz ere bidali izan da, parte hartze zehatz bat eskatzeko.

- Zeintzuk dira ikastetxeko familien ezaugarriak?
 - Ama hizkuntzak: 24 herrialde ezberdinetako familiak daude, eta horietan askotariko hizkuntzak daude. Are gehiago, herrialde batzuetako familiek ez dute haien ama hizkuntzaren berri eman, haien jaioterrian ofiziala ez delako, eta prestigio handiagoa duen batera jotzen dute, ingelesera kasu. Baina askotariko hizkuntzak daude, ikasle batzuk ere haiek gurasoen hitz egiten dutena jakin ez arren.
 - Hizkuntza ofizialen ezagutza: Euskara bi edo hiruk ezagutuko dute ikastetxean, eta gaztelera gehienek, baina ez denek. Borondatezko familiak egon badaude itzultzaile lanak egiteko. Horrez gain, komunikazio funtzionalerako zailtasun handiak ditugu batzuetan, edota oharrak bidaltzean; batzuk ez daude alfabetatuta, edo terminologiak ez dituztelako ulertzen.
 - Jantokiko bekak: %90a

- Indize Sozio-ekonomiko eta kultural (ISEK) maila: Ertain-baxua, baxurantz joaz.
- Nolabait bermatzen da familien parte hartzea agintaritza organoetan? OOGean ordezkariak daude, baina ez dago halako eskaria hauteskondeak ere egiteko. Aurkezten dena barrura.
 - Eskola Kontseiluan edo Ordezkaritza Organo Gorenean zenbat kide?
 - Nola antolatzen dira horretarako hauteskondeak?
- Nola ematen zaie familiei proiektuaren berri? Ikasturte hasieran, lehen bilera egiten dute tutoreekin, baina zuzendaria ere pasatzen da bilera horietatik. Ikas Komunitateetako arduraduna ere pasatzen da bertatik, edo Zuzendaritzako baten batek, eta beti egiten diogu keinu bat Ikas Komunitateari buruz informatzeko, haien partaidetzaren garrantziaz hitz egiteko, eta hori zer forotan egin daitekeen azaltzeko: guraso delegatuak, batzorde mistoa...
- Ikasleen Gurasoen Elkarterik (IGE) al dago? Bai, indartsu etorri ziren, baina pandemia egoeran zailagoa dute. Jaialdiak antolatu zituzten, txistorradarekin lagundu... Lagundu dute askotan beste familiak eskolara erakartzen.
 - Hala bada, zenbat kide ditu?
 - Zein da IGEaren papera familia eta ikastetxearen arteko harremanean? Esan bezala patioa egiten lagundu digu; partaidetza bultzatzen, gerturatzen beste familietara... Gure kasuan elkarteko presidentea izan dena marokoa da, eta horrek lagundu zuen zenbait familia gerturatzen. Jatorriz Irungoak edo estatukoak diren beste familia batzuk ez dute halako gantxoa, baina esandako horrek bai. Erakarri du beste jende mota bat, ordura arte sartzan ez zena.
- Jarduerak koordinatzen dituen, edo familien eta ikastetxearen arteko lotura gisa lan egiten duen figurarik al duzue? Hemen figura bat dugu, Ikas Komunitateko Koordinatzailea, baina ez dago sistematizatuta; funtsean ikastetxe barruan egiten da lan guztia, kanpoko inoren parte hartzea gabe. Zuzendaritza eta koordinatzailearen artean lan egiten da familien parte hartzea handitzeko, tutoreek eska dezaten haien parte hartzea... Koordinatzaileak hartu du ardura familiekin biltzeko baliabide

teknologikoei buruzko ikastarotxo bat emateko, adibidez. Horrez gain guraso delegatuen figura dago: guk gero egiten dugu hiru hilabetean behin bilera bat haiekin, eta word cafe moduan egiten dugu: hiru talde ezberdin sortu, eta bakoitzean galdera bat gai baten inguruan, eta gero zabalduz joan: kulturartekotasun jaialdiari buruz, patioa antolatzeke moduari buruz...

- Familiek ekarpen ekonomikorik egiten al dute?
 - IGEko kide izateko: IGEa kexatzen da oso guraso gutxik parte hartzen dutela, eta kuota ordaindu behar dutela baina ez dutela egiten. Horiek doako parte hartzea dute hainbat ekintzetan, eta IGEko kide ez denak ordaindu beharko du, parte hartu nahi izanez gero.
 - Senideei bideratutako jardueretan: Aurretik aipatutakoa.
 - Eskolaz kanpoko jardueretan: Bai
 - Eskolako jaietan: Ez
 - Bestelako ekarpenik: Ez
- Zeintzuk dira ikastetxean garatu dituzuen Arrakastazko Hezkuntza Jarduera nagusiak?
 - Talde elkar-eragileak. Egiten ditugu
 - Erabaki organoetan parte hartzea:
 - Eskola Kontseilua edo Ordezkaritza Organo Gorena. Bai
 - Batzorde Mistoak. Bai
 - Asanbladak. Ez
 - Familien formakuntza. Bakarra egiten dugu ikasturtean. Aurten teknologiaren ingurukoa.
 - Beste jarduera batzuk (Zeintzuk?) Tertulia dialogikoak egiten ditugu, eta ikasle delegatuen bilerak ere baditugu bi astean behin.
 - Egon zen biblioteca tutorizatua, baina gaur ez dugu liburutegiko figura eta bertan behera geratu zen. Gorputzaldiak jarduera egiten dugu, emozioak musika eta proposamen batekin lotzen dira. Irakasleok formazioa jasotzen dugu, eta gero haurrengana eramaten dugu; taldea egiteko, kohesioa lantzeko eta beste

hainbat arlotan sakontzeko aukera eman digu; hitza jarri beharrean beste dinamika batean egiten da.

- Horrez guztiaz gain irрати saioak egiten ditugu.
- Ekintzaren bat sustraituagoa dago, besteak baino? Ikasle delegatuen bilerak oso ondo funtzionatzen du, ardura batzuk hartzen dituztelako ikasleek. Tertuliek ere oso ondo funtzionatzen dute, literarioak eta musikalak. Ikasleek baino ez dute parte hartzen bertan. Pandemia garaian familiek ikusi zuten nola egiten zuten, baina haurrek baino ez dute parte hartzen. 2. Ziklotik gora dute emaitza onenak.
- Ekintzaren batekin zailtasunak izan dituzue? Zergatik uste duzue gertatu dela? Talde Elkarreragileak egiten ditugu matematiketan, kostata, eta beti daude proposamenak beste edukietan. Hor zailtasun handiena irakasleen joan-etorria da. Hasieran inplikaturata egon ziren irakasle askok erretiroa hartu dute, eta hor indar asko galdu da. Niretzat frustrantea da talde elkarreragileena.
- Zein da parte hartzaileen perfila? Gehien bat Irunen jaio edo zonaldeko pertsonak. Kanpokoa jatorria duten batzuk animatzen dira, eta beti diren berdinak eta gutxi batzuk dira. Emakumeak dira ia denak. Beti berdinak daude. Zaila egiten zaigu hori zabaltzea.
- Zein da duzuen arazo nagusia familien parte hartzea lortzerakoan Ikas Komunitate izateagatik dituzuen ekintzetan? Nola zuzen liteke? Zailtasuna inplikatzeko da, eta batzuetan ez dakizu haiek zer espero duten, edo zer asmo duten. Batzuk umeak ekartzen dituzte, badakite zainduta daudela, ikasten dutela, jaten dutela, eta listo. Ez dute parte hartzen handiagoa nahi. Beste konplikazio batzuk dituzte. Gero bileretara etortzea... Batzutan batek izena ematen du bileretan parte hartzeko, eta ikasturte osoan ez duzu ikusten. Eta suposatzen da gelako ordezkaria zela. Hizkuntzak ez du laguntzen. Guraso elkartean jatorri gehiagotako pertsonak baleude, horrek lagunduko luke. Bestela ematen du familien taldekatzea ere IGera heltzen dena. Gantxo bat behar da, beste familia batzuetara heltzeko.
- Azkenik aipatzea, familiekin lotura ez badu ere, kostatzen zaigula proiektua aurrera eramatea batzutan, eskatzen duen lanagatik, eta irakasleen mugikortasun handiagatik.

CUESTIONARIO

Nombre de la escuela: JULIÁN MARÍA ESPINAL OLCOZ

Ciudad/pueblo: MENDIGORRIA

Años como Comunidad de Aprendizaje: 12

Número de alumnos: 91

Número de familias: 65

Número de participantes en las actividades destinadas a familiares (en caso de saberlo):

Lengua vehicular del centro: CASTELLANO

Lengua vehicular con las familias: CASTELLANO

- ¿Cuál es el perfil de las familias del centro?
 - Lenguas maternas: 80%
 - Conocimiento de las lenguas oficiales: 90%
 - Becas de comedor: NO
 - Índice Socioeconómico y cultural (ISEC): MEDIO
- ¿Se garantiza de alguna manera la participación de las familias en los órganos de gobierno?
 - Cantidad de representantes en el Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación: 6
 - ¿Cómo se deciden esas representantes? POR VOTACIÓN O SE PRESENTAN VOLUNTARIOS O VOLUNTARIAS.
- ¿Cómo se les informa del proyecto a las familias? CADA CURSO ESCOLAR SE HACE UNA JORNADA DE PUERTAS ABIERTAS EN LAS QUE LAS FAMILIAS DEL ALUMNADO DE NUEVA INCORPORACIÓN SON INVITADAS PARA UNA CHARLA (PRESENTACIÓN POWER POINT) CON LAS DOCENTES Y EQUIPO DIRECTIVO, VISITAR LAS INSTALACIONES, DESPEJAR DUDAS...
- ¿Tienen AMPA? AQUÍ SE DENOMINA APYMA
 - En caso afirmativo, ¿cuántas personas forman parte de ella? TODAS LAS FAMILIAS DEL CENTRO

- ¿Cuál es el papel de la AMPA en la relación entre las familias y la comunidad? SON EL NEXO DE UNIÓN, CUALQUIER DUDA, NECESIDAD, CONSULTA NOS LA TRASLADAN E INTENTAMOS DARLES RESPUESTA DESDE TODOS LOS PUNTOS DE VISTA.
- ¿Tenéis alguna figura que coordine las actuaciones, o sirva de enlace entre el centro y las familias? NO ES NECESARIO, SOMOS UNA ESCUELA PEQUEÑA Y LAS FAMILIAS ESTÁN EN CONSTANTE COMUNICACIÓN TANTO CON EL EQUIPO DIRECTIVO COMO CON LOS DOCENTES.
- ¿Las familias realizan alguna aportación económica?
 - Para formar parte de la AMPA: SI
 - Para participar de las actividades destinadas a las familias: NO
 - Para las actividades extraescolares: SI
 - Para las fiestas de la escuela: NO
 - Otras aportaciones: MATERIAL DE CENTRO
- ¿Cuáles son las principales Actuaciones Educativas de Éxito desarrolladas en el centro?
 - Grupos interactivos: SI
 - Participación en la evaluación y toma de decisiones:
 - El Consejo Escolar u Órgano de Máxima Representación: SI
 - Comisiones mixtas: SI
 - Asambleas: SI
 - Formación de familiares: EN LOS ÚLTIMOS AÑOS NO HEMOS HECHO.
 - Familias lectoras: NO
 - Otras actividades (¿Cuáles?): MENDIMARATÓN ORTOGRÁFICO, TERTULIAS DIALÓGICAS, BIBLIOTECA TUTORIZADA.
- ¿Hay alguna en concreto que esté más enraizada? Si hay alguna, ¿por qué lo ha conseguido, y que resultados está dando? SI, TANTO GRUPOS INTERACTIVOS COMO TERTULIAS DIALÓGICAS SON AEE QUE ESTÁN ASENTADAS EN LA ESCUELA, DAN MUY BUENOS RESULTADOS YA QUE HEMOS IDO AUMENTADO EL NÚMERO DE SESIONES CONFORME HAN IDO PASADNO LOS AÑOS Y LAS FAMILIAS HAN IDO PARTICIPANDO MÁS YA QUE VEN CÓMO TRABAJN SUS HIJOS E HIJAS, CÓMO SE RELACIONAN,

CÓMO SON CAPACES DE RESOLVER PROBLEMAS DE MANERA DIALÓGICA...

- ¿Alguna con especiales dificultades? NO ¿Por qué puede ser?
- ¿Cuál es el perfil de los participantes? MADRES AMAS DE CASA, PADRES QUE TRABAJAN A TURNOS Y ABUELOS Y ABUELAS DE NIÑOS Y NIÑAS DEL CENTRO.
- ¿Cuáles pueden ser los mayores problemas a la hora de conseguir la participación de las familias en las actividades? LAS FAMILIAS CADA VEZ MÁS TRABAJAN AMBOS PROGENITORES Y ESO HACE MUY DIFÍCIL LA PARTICIPACIÓN EN LA ESCUELA. ADEMÁS, ESTE CENTRO ES JORNADA CONTINUA Y LA MAYORÍA DE LAS AEE SE REALIZAN EN HORARIO DE MAÑANA. TAMBIÉN, HAY UNA DESGANA GENERALIZADA EN PARTICIPAR YA QUE SON FAMILIAS QUE ESTÁN EN EL CENTRO DESDE QUE SE TRANSFORMÓ EN COMUNIDAD DE APRENDIZAJE Y YA ESTÁN CANSADAS DE TIRAR DEL CARRO. ¿Cómo se podría corregir? CREEMOS QUE HABRÍA QUE VOLVER A REALIZAR UNA FASE DE SUEÑO PARA QUE LAS FAMILIAS QUE SE HAN IDO INCORPORANDO AL CENTRO EN LOS ÚLTIMOS AÑOS VEAN TAMBIÉN SUS SUEÑOS REFLEJADOS Y TRABAJEN CODO CON CODO PARA CONSEGUIRLOS.

GALDETEGIA

Ikastetxearen izena: CEIP SANSOMENDI IPI

Hiria/herria: GASTEIZ

Urteak Ikas Komunitate bezala: 10 BAT URTE

Ikasle kopurua: 285 (HH-LH-DBH)

Ekintzetan parte hartzen duten familiarrak (jakinez gero): %10

Irakasteko baliatutako hizkuntza: Euskara

Gurasoekin komunikatzeko hizkuntzak: Banatzen diren oharretan eskolan presente dauden hizkuntza ezberdinak islatzen saiatzen gara eta nola ez euskara beti dago presente.

* Zeintzuk dira ikastetxeko familien ezaugarriak?

- Ama hizkuntzak: Ama hizkuntza asko daude, jatorri ezberdinetako ikasleak ditugulako bina batez ere: gaztelera, ingelera, frantseza, urdua, et arabiarra dira nagusi.

- Hizkuntza ofizialen ezagutza: Gaztelera gehienak moldatzen dira, euskaraz bat ere ez.

- Jantokiko bekak: Jantokiko erabiltzaileeen gehiengo bat bekaduna da.

- Indize Sozio-ekonomiko eta kultural (ISEK) maila: baxua

- Nolabait bermatzen da familien parte hartzea agintaritza organoetan?

Familia gutxi dira holako bileretan parte hartzen dutenak.

- Eskola Kontseiluan edo Ordezkaritza Organo Gorenean zenbat kide? Familia presentean daude organo hauetan. 11 guraso. Premiazko erabakiak direnean "Comisión permanente" biltzen da eta guraso gutxiago konbokatzen ditugu.

- Nola ematen zaie familiei proiektuaren berri? Aurretik izendatutako organo horien bitartez. Beti bilerak aurrez aurrez izaten dira, familie azaltzeko dena. Gure familia gehienek hizkuntzarekin zailtasunak dituzte eta hobe da bilera presentzialetan ulertuarazi gauza guztiak.

- Ikasleen Gurasoen Elkarterik (IGE) al dago? Bai, badago baina ez dute ezer egiten eta extraeskolarrak adibidez Zuzendaritza taldeak kudeatzen ditu eta Gorputz Hezkuntzako irakasleak kanpo kirol jarduerak kudeatzen ditu.

o Zein da IGEaren papera familia eta ikastetxearen arteko harremanean? Euren presentzia sinbolikoa da, bulegoa dute ikastetxean baina ez dute erabiltzen eta kudeaketa Zuzendaritza taldeak egiten du.

- Jarduerak koordinatzen dituen, edo familien eta ikastetxearen arteko lotura gisa lan egiten duen figurarik al duzue? Auzoko ijito elkartearekin harreman estua dago eta hauek lotura hori egiten laguntzen dute. Inguruko beste elkarte batzuekin elkarlanean ere aritzen gara eta Gasteizko udalaren menpe dauden kale-hezitzaile figurekin ere egunero egiten dugu lan. Aldundiako, zein udaletxeko zerbitzu sozialekin ere estuki lan egiten dugu.

* Familiek ekarpen ekonomikorik egiten al dute?

o IGEko kide izateko: 10 euro urtean baina gehienek ez dute ordaintzen.

o Senideei bideratutako jardueretan: ez

o Eskolaz kanpoko jardueretan: Hiruhilabetean 5 euro, eta gehienek ez dute ordaintzen.

o Eskolako jaietan: ez

o Bestelako ekarpenik: Ikasturtero 15 euroko kuota bat ordaintzen da materialaren gastuak ordaintzeko.

* Zeintzuk dira ikastetxean garatu dituzuen Arrakastazko Hezkuntza Jarduera nagusiak?

- **Tertuliak (artistikoak, pedagogikoak, kurrikularrak, literarioak, musikalak eta genero solasaldiak DBHn).**

o **Talde elkarreragileak.**

o **Liburutegi tutorizatua**

o **Bi irakasle gelan**

o **Hauspoa DBHn**

o **Matematika lagun**

o **Irakur lagun**

o Gatazkak saihesteko eta ebaluatzeko eredu dialogikoa (MDPRC)

o Familien formakuntza

* Ekintzaren bat sustraituagoa dago, besteak baino? Hala bada, zergatik uste duzue gertatu dela hori, eta ze emaitza izaten ari da? Talde elkarreragileak eta tertuliak hedatuta daude etapa eta maila akademiko guztietan. Arrakastatsuak direlako eta gure helburu akademikoak lortzeko eraginkorrak direlako.

* Ekintzaren batekin zailtasunak izan dituzue? Zergatik uste duzue gertatu dela? Gurasoen formakuntzarekin. Batzuetan oso gutxi animatzen dira.

* Zein da parte hartzaileen perfila? Beraien seme-alaben hezkuntza proiektuan inplikaturik daudenak izaten dira.

* Zein da duzuen arazo nagusia familien parte hartzea lortzerakoan Ikas Komunitate izateagatik dituzuen ekintzetan? Nola zuzen liteke? Batzuetan hizkuntza ez dakitenez lotsatu egiten dira parte hartzera. Guraso hauentzako hizkuntza ikasteko aukera ematen diegu hau zuzentzeko intentzioarekin. DBHko eraikinean gurasoek formakuntza jasotzeko aukera daukate. EPAko irakasle bat egoten da eta etorkin familia dextente animatzen dira parte hartzera. Ijito familiekin, berriz, ez da hau gertatzen eta oso gutxi joaten dira.

* Hilabetean behin Udalak antolatutako formakuntza ere aurrera eramaten dugu. Psikologo bat etortzen da eta gaiak oso interesgarriak izaten dira. Saio hauetan beti ikastetxeko irakasle bat egoten da, familiak erakartzeko eta animatzeko. Hala ere, talde txikia osatzen da eta familia gutxi egoten dira.